

Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnon perusteet

Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnon perusteet

Tutkinnon suorittanut osaa toimia erilaisissa kasvatus-, opetus- ja ohjausalan toimintaympäristöissä. Hän toimii kasvattajana ja ohjaajana työyhteisössään ja edistää yhteisöllisyyttä ja ammatillista vuorovaikutusta. Hän osaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Hän noudattaa työssään eettisiä periaatteita sekä työtä ohjaavia säädöksiä ja asiakirjoja. Hän osaa hyödyntää työssään erilaisia malleja ja menetelmiä.

Tutkinnon suorittanut tukee ohjattavien kasvua ja kehitystä sekä tukee yksilön myönteisen minäkuvan ja itsetunnon rakentumista. Hän tunnistaa, ennaltaehkäisee ja puuttuu kiusaamis- ja häirintätilanteisiin. Tutkinnon suorittanut osaa ohjata sekä yksilöä että ryhmiä, tunnistaa työssään erityistä tukea tarvitsevat oppijat ja ohjattavat sekä osaa tukea heidän toimintakykyään ja oppimistaan. Hän huolehtii toimintaympäristön tarkoituksenmukaisuudesta ja turvallisuudesta.

Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja osallistuu eri-ikäisten ihmisten kasvatukseen ja toimintakyvyn tukemiseen ja ohjaamiseen. Hän osaa edistää oppimista yhdessä opettajan ja muun opetushenkilöstön kanssa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksessa hän kykenee työskentelemään itsenäisesti ja suunnitelmallisesti.

Perhepäivähoitaja toteuttaa monipuolista, lapsen tarpeista lähtevää varhaiskasvatusta ja toimii vastuullisena kasvattajana. Hän suunnittelee ja toteuttaa tavoitteellista varhaiskasvatusta yhteistyössä perheiden ja muun yhteistyöverkoston kanssa.

Romanityön osaamisalan suorittanut osaa kohdata työssään romaniasiakkaita ja muista kulttuureista tulevia henkilöitä. Hän tiedostaa eri ammattiryhmien tiedon tarpeen romanikulttuurista ja kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja toimii moniammatillisessa yhteistyössä.

Kasvatuksen osaamisalan suorittaja kykenee toimimaan uusimpien kasvatus- ja ohjausalan tavoitteiden ja säädösten mukaisesti erityisesti varhaiskasvatuksessa. Hän osaa hyödyntää monipuolisesti erilaisia työmenetelmiä ja kykenee toimimaan vaativissakin ympäristöissä moniammatillisessa yhteistyössä.

Ohjauksen osaamisalan suorittanut hallitsee vaativia asiakas- ja ohjaustilanteita eri-ikäisten kanssa. Hän osaa ohjata yksilöitä ja ryhmiä sekä hyödyntää monialaista verkostoa työssään. Hän toteuttaa elinikäistä ohjausta eri taustaisten ohjattavien kanssa esimerkiksi elämänvaiheiden muutostilanteissa, työllistymisessä tai lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisessä.

Tutkinnon suorittanut voi työskennellä alan vaativissa tehtävissä eri-ikäisten kasvatus- ja ohjaustyössä, eri koulutusasteilla ja -muodoissa, eri hallinnon aloilla sekä vapaa-ajan toiminnassa. Toimintaympäristönä voi olla julkinen sektori, yksityinen sektori, järjestöt sekä muu kasvatus- ja ohjaustyötä tekevä organisaatio.

Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaa voi työskennellä eri-ikäisten asiakkaiden ohjaustyössä eri koulutusasteilla, koulutusmuodoissa ja aamu- ja iltapäivätoiminnassa sekä vapaa-ajan toiminnassa.

Perhepäivähoitaja voi työskennellä julkisen tai yksityisen varhaiskasvatusorganisaation palveluksessa tai yrittäjänä.

Romanityön osaamisalan suorittanut voi työskennellä erilaisissa kasvatus- ja ohjausalan tehtävissä sekä erilaisissa kulttuuriseen moninaisuuteen liittyvissä hankkeissa.

Kasvatuksen tai ohjauksen osaamisalan suorittanut voi työskennellä vaativissa ja syvällistä osaamista edellyttävissä kasvatus- ja ohjausalan tehtävissä.

Muodollinen kelpoisuus on edellytys esimerkiksi joissakin perusopetuksen tehtävissä toimimiselle. Kelpoisuuksista säädetään laissa tai asetuksella. Lisäksi työelämässä työnantaja päättää virka- tai tehtävänimikkeestä, joka saattaa olla eri kuin suoritettun tutkinnon tai osaamisalan nimike.

Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnon tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista määrätään Opetushallituksen määräyksessä Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa koulutuksessa (OPH-5-2018).

Perusteen nimi	Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnon perusteet
Määräyksen diaarinumero	OPH-1397-2018
Koulutuskoodit	Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto (384246)
Osaamisalat	Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen osaamisala (2364) Ohjauksen osaamisala (2368) Romanityön osaamisala (2366) Perhepäivähoidon osaamisala (2365) Kasvatuksen osaamisala (2367)
Tutkintonimikkeet	Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja (20061) Perhepäivähoitaja (20062)
Voimaantulo	01.01.2019

SISÄLTÖ

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	3
2.1. Ammatillinen toiminta ja työelämäosaaminen kasvatus- ja ohjausalalla, 20 osp (200986).	3
2.2. Oppijan ja oppimisen ohjaus, 40 osp (200987).	5
2.3. Tuen tarpeeseen vastaaminen oppimisen ja ohjauksen ympäristöissä, 30 osp (200988).	7
2.4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaus, 40 osp (200989).	10
2.5. Lapsen tuen tarpeisiin vastaaminen yhteistyössä huoltajien kanssa, 30 osp (200990).	13
2.6. Toimiminen perhepäivähoitoympäristössä, 40 osp (200991).	15
2.7. Pedagogisen toimintakulttuurin toteuttaminen varhaiskasvatuksessa, 40 osp (200992).	19
2.8. Yksilö- ja yhteisölähtöinen asiakas- ja viranomaisohjaus romanityössä, 50 osp (200993).	23
2.9. Romanilähtöinen monikulttuurinen ohjaustyö, 50 osp (200994).	25
2.10. Lapsen ja nuoren suojele kasvatusta- ja ohjaustyössä, 50 osp (200995).	27
2.11. Osaamisen ja työllistyvyyden ohjaus, 50 osp (200996).	31
2.12. Aikuisten ohjaus eri elämäntilanteissa, 50 osp (200997).	34
2.13. Etsivässä työssä toimiminen, 20 osp (200999).	36
2.14. Kulttuurinen moninaisuus kasvatus- ja ohjaustyössä, 20 osp (201002).	38
2.15. Kokemusasiantuntijana ja vertaisohjaajana toimiminen, 20 osp (201000).	41
2.16. Romanikielen käyttäminen ohjaustyössä, 20 osp (201001).	43
2.17. Draamailmaisun käyttö kasvatus- ja ohjaustilanteissa, 10 osp (200998).	44
2.18. Kuvallisen ilmaisun käyttö kasvatus- ja ohjaustilanteissa, 10 osp (201003).	45
2.19. Musiikillisen ilmaisun käyttö kasvatus- ja ohjaustilanteissa, 10 osp (201005).	47
2.20. Suomen kielen lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen ohjaus, 10 osp (201004).	48
3. Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen osaamisala.	50
4. Perhepäivähoidon osaamisala.	51
5. Romanityön osaamisala.	52

6. Kasvatuksen osaamisala.	53
7. Ohjauksen osaamisala.	54

1. Tutkinnon muodostuminen

Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnon kokonaislaajuus on 150 osaamispistettä. Tutkinnossa on viisi osaamisalaa: koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen osaamisala, perhepäivähoidon osaamisala, romanityön osaamisala, kasvatuksen osaamisala sekä ohjauksen osaamisala.

Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen osaamisala, koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja, muodostuu tutkinnon yhteisen pakollisen tutkinnon osan lisäksi osaamisalan kolmesta omasta pakollisesta tutkinnon osasta Oppijan ja oppimisen ohjaus (40 osp), Tuen tarpeeseen vastaaminen oppimisen ja ohjauksen ympäristöissä (30 osp) ja Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaus (40 osp) yhteensä 110 osp sekä valinnaisista tutkinnon osista 20 osp.

Perhepäivähoidon osaamisala, perhepäivähoitaja, muodostuu tutkinnon yhteisen pakollisen tutkinnon osan lisäksi kahdesta valinnaisesta 40 osp tutkinnon osasta. Toinen valinnainen tutkinnon osa on Pedagogisen toimintakulttuurin toteuttaminen varhaiskasvatuksessa ja toinen valinnainen tutkinnon osa on tutkinnon osa Lapsen, kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen kasvatus ja ohjausalan tai sosiaali- ja terveysalan perustutkinnosta. Lisäksi osaamisalalla on kaksi pakollista tutkinnon osaa Lapsen tuen tarpeeseen vastaaminen yhteistyössä huoltajien kanssa (30 osp) ja Toimiminen perhepäivähoitoympäristössä (40 osp) yhteensä 70 osp sekä mahdollisuus ottaa kaikille yhteisiä valinnaisia tutkinnon osia 20 osp. Perhepäivähoidon osaamisalaan ei voida kuitenkaan valita valinnaiseksi tutkinnon osaksi kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon tutkinnon osaa Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttaminen.

Romanityön osaamisala muodostuu tutkinnon yhteisen pakollisen tutkinnon osan lisäksi osaamisalan kahdesta omasta pakollisesta tutkinnon osasta Romanilähtöinen monikulttuurinen ohjaustyö (50 osp) ja Yksilö- ja yhteisölähtöinen asiakas- ja viranomaisohjaus romanityössä (50 osp) ja yhteensä 100 osp sekä valinnaisista tutkinnon osista 30 osp.

Kasvatuksen osaamisala muodostuu tutkinnon yhteisen pakollisen tutkinnon osan lisäksi osaamisalan kahdesta pakollisesta tutkinnon osasta yhteensä 70 osp. Pakolliset tutkinnon osat Pedagogisen toimintakulttuurin toteuttaminen varhaiskasvatuksessa (40 osp) ja Lapsen tuen tarpeisiin vastaaminen yhteistyössä huoltajien kanssa (30 osp), jotka ovat yhteiset perhepäivähoidon osaamisalan kanssa. Valinnaisia tutkinnon osia voidaan valita 60 osp.

Ohjauksen osaamisala muodostuu tutkinnon yhteisen pakollisen tutkinnon osan lisäksi osaamisalan kolmesta omasta valinnaisesta tutkinnon osasta Lapsen ja nuoren suojele kasvatus- ja ohjaustyössä (50 osp), Aikuisten ohjaus eri elämäntilanteissa (50 osp) ja Osaamisen ja työllistyvyyden ohjaus (50 osp), joista tulee valita kaksi tutkinnon osaa, yhteensä 100 osp sekä valinnaisista tutkinnon osista 30 osp.

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT 20 OSP
Ammatillinen toiminta ja työelämäosaaminen kasvatus- ja ohjausalalla, 20 osp, P
KOULUNKÄYNNIN JA AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN OHJAUKSEN OSAAMISALA 110 OSP <i>Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja</i>
Pakolliset tutkinnon osat 110 osp
Oppijan ja oppimisen ohjaus, 40 osp, P
Tuen tarpeeseen vastaaminen oppimisen ja ohjauksen ympäristöissä, 30 osp, P
Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaus, 40 osp, P
PERHEPÄIVÄHOIDON OSAAMISALA 110 OSP <i>Perhepäivähoitaja</i>

Pakolliset tutkinnon osat 70 osp
Lapsen tuen tarpeisiin vastaaminen yhteistyössä huoltajien kanssa, 30 osp, P
Toimiminen perhepäivähoitoympäristössä, 40 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 40 osp
Pedagogisen toimintakulttuurin toteuttaminen varhaiskasvatuksessa, 40 osp
Tutkinnon osa Lapsen, kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen kasvatusta ja ohjausalan perustutkinnosta 40 osp
ROMANITYÖN OSAAMISALA 100 OSP
Pakolliset tutkinnon osat 100 osp
Yksilö- ja yhteisölähtöinen asiakas- ja viranomaisohjaus romanityössä, 50 osp, P
Romanilähtöinen monikulttuurinen ohjaustyö, 50 osp, P
KASVATUKSEN OSAAMISALA 70 OSP
Pakolliset tutkinnon osat 70 osp
Pedagogisen toimintakulttuurin toteuttaminen varhaiskasvatuksessa, 40 osp, P
Lapsen tuen tarpeisiin vastaaminen yhteistyössä huoltajien kanssa, 30 osp, P
OHJAUKSEN OSAAMISALA 100 OSP
Valinnaiset tutkinnon osat 100 osp
<i>Valitaan kaksi tutkinnon osaa kolmesta.</i>
Lapsen ja nuoren suojeleminen kasvatusta ja ohjaustyössä, 50 osp
Osaamisen ja työllistyvyyden ohjaus, 50 osp
Aikuisten ohjaus eri elämäntilanteissa, 50 osp
VALINNAISET TUTKINNON OSAT 20-60 OSP
Etsivässä työssä toimiminen, 20 osp
Kulttuurinen moninaisuus kasvatusta ja ohjaustyössä, 20 osp
Kokemusasiantuntijana ja vertaisohjaajana toimiminen, 20 osp
Romanikielen käyttäminen ohjaustyössä, 20 osp
Draamailmaisun käyttö kasvatusta ja ohjaustilanteissa, 10 osp
Kuvallisen ilmaisun käyttö kasvatusta ja ohjaustilanteissa, 10 osp
Musiikillisen ilmaisun käyttö kasvatusta ja ohjaustilanteissa, 10 osp
Suomen kielen lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen ohjaus, 10 osp
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, toisesta ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 10-20 osp
<i>Tutkintoon voi sisällyttää ammatillisen tutkinnon osan tai osia ammatillisesta perustutkinnosta, toisesta ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta vähintään 10 osaamispisteen laajuisesti. Poikkeuksena perhepäivähoidon osaamisala, johon ei voi valita valinnaiseksi tutkinnon osaksi kasvatusta ja ohjausalan perustutkinnon tutkinnon osaa Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttaminen.</i>
Tutkinnon osa kasvatusta ja ohjausalan ammattitutkinnon toisesta osaamisalasta 30-50 osp

2. Tutkinnon osat

2.1. Ammatillinen toiminta ja työelämäosaaminen kasvatus- ja ohjausalalla, 20 osp (200986)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- soveltaa työssään tietoa ihmisen kasvusta ja oppimisen perusteista
- toimia kasvatus- ja ohjausalan työtä ohjaavien lakien, määräyksien ja ohjeiden mukaisesti
- toimia terveyttä ja hyvinvointia edistävällä tavalla
- hyödyntää työelämä- ja työyhteisötaitojaan
- kehittää työhyvinvointiaan
- käyttää monipuolisesti viestintä- vuorovaikutustaitojaan
- arvioida ammatillista kasvuaan.

Arviointi

Opiskelija soveltaa työssään tietoa ihmisen kasvusta ja oppimisen perusteista.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tietää ihmisen kasvun ja kehityksen vaiheet ja hyödyntää tietoa työssään• tietää eri ihmis-, tiedon- ja oppimiskäsityksiä ja osaa perustella niiden pohjalta oman näkemyksensä• tietää eri kasvatus- ja ohjausnäkömääksiä ja osaa niiden pohjalta luoda oman ammatillisen tapansa toimia ohjattavien kanssa• tuntee oppimaan oppimisen periaatteet ja hyödyntää tietoa omaan oppimiseen sekä asiakkaiden oppimisen ohjaamiseen• toimii kasvatus- ja ohjaustyön prosessin mukaisesti• tukee ohjattavien identiteettiä, minäkuvaa ja itsetuntoa sekä osallisuutta• osaa ohjata erilaisia ryhmiä ja tuntee ryhmän kehitysvaiheet sekä ryhmädynamiikan• tunnistaa tuen ja ohjauksen tarpeet sekä toimii ne huomioiden.

Opiskelija toimii kasvatus- ja ohjausalan työtä ohjaavien lakien, määräyksien ja ohjeiden mukaisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• noudattaa alaa ohjaavaa lainsäädäntöä, määräyksiä ja ohjeita sekä soveltaa niitä omaan työympäristöönsä• tuntee työntekijän oikeudet ja velvollisuudet sekä noudattaa alan työlainsäädäntöä• tuntee alan palvelujärjestelmän ja osaa soveltaa sitä työssään erilaisissa tilanteissa• toimii alan eettisten periaatteiden ja arvojen mukaisesti• toimii sukupuolisensitiivisesti, kulttuurien ja katsomusten moninaisuutta kunnioittaen sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen• ennaltaehkäisee ja puuttuu työpaikkakiusaamiseen, seksuaaliseen ja muuhun häirintään työyhteisön toimintatapojen mukaisesti• toimii sosiaalisesti kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

- kohtaa haastavat asiakkaat ja tilanteet ammatillisesti sekä toimii väkivaltatilanteissa sovittujen ohjeiden mukaan.

Opiskelija toimii terveyttä ja hyvinvointia edistävällä tavalla.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia EA1 -tasoisesti • ymmärtää lääkehoidon merkityksen ja osaa toimia työympäristönsä toimintatapojen mukaisesti • toimii toimintaympäristön hygieniaohteistusten ja -määräysten mukaan • toimii huomioiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät suositukset • ymmärtää huono-osaisuuden syntyä ja kasautumista toimien ennaltaehkäisevästi.

Opiskelija hyödyntää työelämä- ja työyhteisötaitojaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toimii joustavalla työtavalla erilaisissa työympäristöissä ja -tilanteissa • työskentelee työyhteisön jäsenenä ja käyttää tilanteen mukaan itsenäisiä työtapoja ja tiimityötaitoja • toimii työtehtäviensä mukaisissa verkostoissa, moniammatillisissa ja monialaisissa työryhmissä sekä hyödyntää kolmannen sektorin, järjestötoiminnan ja muiden toimijoiden mahdollisuuksia • käyttää monipuolisesti työympäristönsä tieto- ja viestintäteknologiaa • toimii vastuullisesti sekä taloudellisen ja ekologisen kestävän kehityksen periaatteiden mukaan • osallistuu työyhteisön toimintakulttuurin ja yhteisöllisyyden kehittämiseen.

Opiskelija kehittää työhyvinvointiaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vastuualueensa mukaisesti • organisoii ja priorisoi työtehtävänsä omien voimavarojensa mukaan • huolehtii omasta fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta työhyvinvoinnistaan • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja puuttuu epäkohtiin • työskentelee ergonomisesti • osallistuu työyhteisön hyvinvoinnin kehittämiseen.

Opiskelija käyttää monipuolisesti viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ja kehittää monipuolisesti vuorovaikutusosaamistaan erilaisten asiakkaiden kohtaamisessa • käyttää tunnetaitojaan asiakkaiden ohjaamisessa ja tukemisessa • viestii kirjallisesti ja suullisesti käyttäen ammattisanastoa • dokumentoi työtehtävien ja -ohjeiden mukaan • viestii kielitietoisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • huomioi viestinnässään yksityisyyden- ja tietosuojan sekä tietoturvallisuuden • ymmärtää vihapuheen merkityksen ja ennaltaehkäisee sitä omassa työssään • käyttää kasvatusta- ja ohjaustilanteissa yhtä vierasta kieltä.
--	--

Opiskelija arvioi omaa ammatillista kasvuaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa oman ammatillisen kasvun vaiheensa ja asettaa tavoitteita ammatilliselle kasvulleen • kertoo omista vahvuuksistaan ja kehittämisen kohteistaan toimia kasvatusta- ja ohjausalan ammattilaisena • pyytää ja ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä oman osaamisensa kehittämiseen • antaa rakentavaa palautetta työyhteisössään • kehittää aktiivisesti osaamistaan kasvatusta- ja ohjausalan toimimisessa • seuraa alan keskustelua ja päätöksentekoa soveltaen tätä työhönsä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatusta- ja ohjausalan ympäristössä päivittäisissä kasvatuksen ja ohjaamisen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.2. Oppijan ja oppimisen ohjaus, 40 osp (200987)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toimia oppimisprosessin mukaisesti ohjaustyössään
- toimia erilaisissa ohjaustilanteissa
- edistää oppimista osallistumalla toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin
- käyttää erilaisten oppimistilanteiden ohjaamiseen sopivia menetelmiä
- havaita, tukea ja ohjata oppimisvaikeuksissa
- toimia vertaistyössä ja moniammatillisessa verkostotyössä
- arvioida ja kehittää ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija toimii oppimisprosessin mukaisesti ohjaustyössään.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa oppimisesta, oppimistyyleistä ja oppimisprosessista • motivoi ja kannustaa oppijaa vuorovaikutuksellisin keinoin • tunnistaa oppijan vahvuudet ja hyödyntää niitä ohjaustyössään • ohjaa yksilöllisesti erilaisissa oppimistilanteissa • käyttää erilaisia ohjausmenetelmiä oppimisen tukena • antaa välitöntä ja rakentavaa palautetta oppimistilanteissa.

Opiskelija toimii erilaisissa ohjaustilanteissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">tietää eri toimintaympäristöt ja niissä tapahtuvan ohjaustoiminnan: esiopetus, alakoulu, yläkoulu, ammatillinen koulutus, lukio, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä vapaa sivistystyötukee ohjattavia päivän erilaisissa tilanteissa (välitunnit, siirtymätilanteet, oppimistilanteet)toimii tavoitteellisesti eri tuen tason ohjattavien kanssaohjaa erilaisia ryhmiä erilaisissa tilanteissa, itsenäisesti ja työryhmän jäsenenätoimii joustavasti eri toimintaympäristöissä tilanteen, yksilön ja ryhmän edellyttämällä tavallakuuntelee ohjattavaa aidosti ja on turvallinen aikuinentunnistaa kiusaamistilanteet ja toimii niissä työyhteisön ohjeiden mukaisesti.

Opiskelija edistää oppimista osallistumalla toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">toimii toimintaympäristössä käytettävän opetussuunnitelman mukaisesti työnkuvansa puitteissaosallistuu aktiivisesti opetuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin oman työnkuvansa mukaisestitoimii työparina ja tiimin jäsenenä työympäristön toimintatapojen mukaisesti.

Opiskelija käyttää erilaisten oppimistilanteiden ohjaamiseen sopivia menetelmiä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">käyttää oppimista tukevia lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan menetelmiä ja välineitäkäyttää kielten oppimiseen soveltuvia menetelmiä, välineitä ja ohjelmiaohjaa ja tukee oppijaa taito- ja taideosaamisissahuomioi turvallisuuden erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä.

Opiskelija havaitsee, tukee ja ohjaa oppimisvaikeuksissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää tietoa oppimisvaikeuksista ja niitä ennakoivista riskitekijöistähavainnoi oppimisen vaikeuksia ja viestittää havainnoistaan työympäristön toimintatapojen mukaisestiottaa ohjauksessaan huomioon oppimisvaikeudet ja ohjaa tai tukee tavoitteellisesti ja yksilöllisesti oppijan oppimisprosessiaottaa ohjauksessaan huomioon kehitysviivästyksiä sekä puheen ymmärtämisen ja tuottamisen häiriöitäkäyttää monipuolisesti oppimista tukevia menetelmiä työssään.

Opiskelija toimii vertaistyössä ja moniammatillisessa verkostotyössä.

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • osallistuu työnkuvansa mukaisesti työyhteisön palavereihin • tuo esille havaintojaan, ajatuksiaan ja kehittämideoitaan • ymmärtää vertaistuen merkityksen ja ylläpitää työyhteisön positiivista ilmapiiriä tukemalla ja kannustamalla kollegojaan • ymmärtää verkostotyön merkityksen ja toteuttaa tätä omalla toiminnallaan • osallistuu erilaisiin verkostotapaamisiin työnkuvansa mukaisesti.
----------------------------------	--

Opiskelija arvioi ja kehittää ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • kertoo omat vahvuudet ja kehittymisen kohteet oppijoiden ohjaamisessa ja tukemisessa • toimii joustavasti muuttuvissa tilanteissa • antaa palautetta ohjattavilleen ja työyhteisölle • ottaa vastaan palautetta ja kehittää osaamistaan sekä kehittää ammatillisuuttaan hyödyntäen saatua palautetta • seuraa aktiivisesti alalla tapahtuvaa keskustelua, tutkimusta ja päätöksentekoa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla oppimisen ja ohjauksen ympäristössä oppijan ja oppimisen ohjaamisen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.3. Tuen tarpeeseen vastaaminen oppimisen ja ohjauksen ympäristöissä, 30 osp (200988)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- tunnistaa tuen tarpeita ja tukea ohjattavaa niissä
- tunnistaa hahmottamiseen liittyvät haasteet ja huomioi ne ohjauksessa
- ohjata erilaisissa kielellisissä haasteissa
- tunnistaa ja tukea ohjattavaa tarkkaavaisuuden sekä keskittymisen vaikeuksissa
- tunnistaa ja tukea ohjattavaa psykososiaalisissa sekä tunne-elämän kehityksen vaikeuksissa
- tunnistaa pitkäaikaissairauksia ja huomioida nämä toiminnassaan
- tukea kehitysvammaisen toimintakykyä
- tukea ja ohjata autismin kirjon tai muun neurologisen kehityshäiriön haasteissa
- tukea ja ohjata liikunta-, näkö- tai kuulovammaista
- toimia moniammatillisessa työryhmässä
- arvioida ja kehittää ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija tunnistaa tuen tarpeita ja tukee ohjattavaa niissä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ohjattavan yksilölliset tuen tarpeet elämän eri osa-alueilla

	<ul style="list-style-type: none"> • osallistuu ohjattavan henkilökohtaisten suunnitelmien laatimiseen työryhmän jäsenenä työtehtäviensä mukaisesti • toteuttaa ja arvioi laadittuja suunnitelmia työryhmän jäsenenä • tukee ohjattavaa yksilöllisesti, kannustaen, omatoimisuutta ja osallisuutta tukien kaikissa päivittäisissä toiminnoissa • kohtaa ohjattavat yksilöllisesti aidossa vuorovaikutustilanteessa • edistää ohjattavan toimintakykyä ja hyvinvointia • huomioi intymiteettisuojan ja aseptiset työtavat • muokkaa ympäristöä ohjattavan tuen tarpeita vastaaviksi.
--	--

Opiskelija tunnistaa hahmottamiseen liittyvät haasteet ja huomioi ne ohjauksessa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • huomioi hahmottamiseen liittyvät vaikeudet oppimisessa ja toiminnassa • tukee ohjattavaa yksilöllisesti hahmottamisen haasteissa • ohjaa erilaisin menetelmin aistihavaintojen tulkinnaissa ja ymmärtämisessä • muokkaa toimintaympäristöä hahmottamista tukevaksi.

Opiskelija ohjaa erilaisissa kielellisissä haasteissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • huomioi ohjauksessaan erilaisia kielellisiä vaikeuksia • tunnistaa erilaiset vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin vaikeudet • käyttää erilaisia menetelmiä ja välineitä vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukemiseksi (selkokieli, puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiomenetelmät, kielellinen ja ei-kielellinen kommunikaatio).

Opiskelija tunnistaa ja tukee ohjattavaa tarkkaavaisuuden sekä keskittymisen vaikeuksissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa erilaisia tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeuksia • tukee ohjattavien tarkkaavaisuuden ja keskittymisen kohdentumista ja ylläpitämistä • käyttää erilaisia menetelmiä ohjattavien tarkkaavaisuuden ja keskittymisen tukemiseksi • kehittää ympäristöä työryhmän jäsenenä tarkkaavaisuutta ja keskittymistä helpottavaksi.

Opiskelija tunnistaa ja tukee ohjattavaa psykososiaalisissa sekä tunne-elämän kehityksen vaikeuksissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ohjattavan toimintaan vaikuttavia erilaisia psyykkisiä ja sosiaalisia tekijöitä sekä niiden yhteisvaikutuksia • tunnistaa erilaisia tunne-elämän ja mielenterveyden häiriöitä • edistää ohjattaviensa mielenterveyttä ja tunne-elämäntaitoja • tunnistaa syömishäiriöitä ja psykosomaattisia häiriöitä tai oireita • tunnistaa erilaisia käyttäytymishäiriöitä • edistää ohjattavan kokonaisvaltaista hyvinvointia vastuualueensa mukaisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • tukee luotettavana ja turvallisena aikuisena ohjattavien itsetuntoa • kehittää ympäristöä yhteisöllisyyttä edistäväksi ja turvallisiksi.
--	---

Opiskelija tunnistaa pitkäaikaissairauksia ja huomioi nämä toiminnassaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tukee pitkäaikaissairauksia sairastavia asiantuntijoiden ohjeiden ja vastuualueensa mukaisesti • havainnoi ja ennakoii ohjattavan terveydentilan muutoksia ja toimii hyvinvoinnin edistämiseksi • tukee asianmukaisesti ohjattavan terveyttä ja toimintakykyä.

Opiskelija tukee kehitysvammaisen toimintakykyä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa kehitysvammaisuuden vaikutukset toimintakykyyn • tukee kokonaiskuntoutusta ohjeiden ja työtehtävien mukaisesti • tukee ja ohjaa kehitysvammaista ohjattavaa päivittäisissä tilanteissa • mahdollistaa yhdenvertaisen osallistumisen ja oppimisen.

Opiskelija tukee ja ohjaa autismin kirjon tai muun neurologisen kehityshäiriön haasteissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa autismin moninaisuuden • tunnistaa neurologisia kehityshäiriöitä • toimii asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti moniammatillisen työryhmän jäsenenä • ohjaa autistista tai neurologisen kehityshäiriön omaavaa päivittäisissä toiminnoissa • käyttää erilaisia menetelmiä oppimisen tukemisessa • strukturoi ympäristöä ja toimintaa vastuualueensa mukaisesti.

Opiskelija tukee ja ohjaa liikunta-, näkö- tai kuulovammaista.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon liikunta-, näkö- ja kuulovamman vaikutuksen toimintakykyyn • tukee liikuntavammaista ohjattavaa päivittäisissä toiminnoissa • tukee näkö- tai kuulovammaista ohjattavaa päivittäisissä toiminnoissa • toimii kuntouttavan työotteen mukaisesti • huolehtii ympäristön esteettömyydestä vastuualueensa mukaisesti • toteuttaa asiantuntijoiden ohjeita työryhmän jäsenenä.

Opiskelija toimii moniammatillisessa työryhmässä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää työympäristön apuvälineitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti • toimii sekä ohjattavien että itsensä kannalta ergonomisesti ja turvallisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • tekee yhteistyötä huoltajien ja moniammatillisen verkoston kanssa työympäristön ohjeiden mukaisesti • soveltaa työssään erilaisia kuntoutumista tukevia menetelmiä • toimii oman osaamisensa rajoissa ja pyytää tarvittaessa ohjeita ja apua.
--	---

Opiskelija osaa arvioida ja kehittää ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi realistisesti omia ammatillisen kehittymisen haasteitaan • tunnistaa oman persoonallisen työtapansa • toimii joustavasti muuttuvissa tilanteissa ja tekee vastuullisia ratkaisuja • pyytää palautetta työstään ja kehittää toimintaansa sekä ammatillisuuttaan tämän pohjalta • antaa rakentavaa palautetta ohjattavilleen ja työyhteisölleen • hankkii ohjaustyössään tarvittavaa tietoa huomioiden ohjattavien tuen tarpeet.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla oppimisen tai ohjauksen ympäristössä päivittäisissä oppijan tuen tarpeeseen vastaamisen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaus, 40 osp (200989)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella ja toteuttaa aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältöä
- ohjata erilaisia ryhmiä
- tukea ohjattavan omaehtoista toimintaa
- käyttää ohjauksessa luovia ja toiminnallisia menetelmiä
- ohjata päivittäisiä toimintoja
- toimia yhteistyössä koulun ja eri verkostojen kanssa
- arvioida ja kehittää omaa ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältöä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä lyhyen ja pidemmän ajan toiminnan suunnitelmia ja toteuttaa niitä työryhmän jäsenenä • tuntee aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ja kunnan tai toiminnan järjestäjän toimintasuunnitelman sekä toimii niiden mukaisesti • suunnittelee, toteuttaa ja arvioi toimintaa yhdessä ohjattavien kanssa

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida suunnitelmia ja pystyy joustavasti muuttamaan niitä • hyödyntää työssään tietoa erilaisista aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen muodoista, järjestäjistä ja sisällöllisistä painotuksista • tuntee toiminnan järjestäjän arviointikriteerit ja laatuajattelun • toteuttaa vastuualueensa mukaista dokumentointia ja toiminnan ylläpitämiseen liittyviä tehtäviä.
--	---

Opiskelija ohjaa erilaisia ryhmiä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa itsenäisesti sekä pienryhmää että suurta ryhmää eri tilanteissa • toteuttaa ohjausta huomioiden yksilölliset tarpeet ryhmän muodostuksessa, tavoitteiden asettamisessa ja ohjausmenetelmien käytössä • ohjaa erilaisia tilanteita ja ryhmiä vuorovaikutuksen keinoin • osaa integroida tuen tarvitsijat ryhmätoimintaan • huomioi kulttuurien ja katsomusten moninaisuuden ryhmien ohjaamisessa • ohjaa ja tukee ohjattavien keskinäistä vuorovaikutusta ja ryhmässä toimimista • toimii esimerkkinä ja motivoijana ryhmässä.

Opiskelija tukee ohjattavan omaehtoista toimintaa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • varmistaa ohjaustoiminnallaan ohjattavien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja jaksamisen • kunnioittaa ohjattavan levon ja rauhan tarvetta sekä mahdollistaa sen toteuttamisen • kannustaa ja tukee ohjattavia ilmaisemaan kiinnostuksen kohteitaan • tukee ohjattavaa suunnittelemaan ja toteuttamaan kiinnostuksensa mukaista, iloa tuottavaa ja rentouttavaa toimintaa • tukee toiminnallaan osallistumisen iloa ja onnistumisen kokemuksia • tukee ja ohjaa leikkiä • tukee toiminnallaan ja ratkaisullaan ryhmän sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä • toimii luotettavana ja turvallisena kasvattajana ja toiminnan ohjaajana.

Opiskelija käyttää ohjauksessa luovia ja toiminnallisia menetelmiä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • huomioi ohjauksessaan taiteellisen, ilmaisullisen ja liikunnallisen toiminnan kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa • suunnittelee ja toteuttaa yhdessä ohjattavien kanssa monipuolista ilmaisullista ja liikunnallista toimintaa • suunnittelee ja toteuttaa yhdessä ohjattavien kanssa kehontuntemusta ja motorisia taitoja edistävää toimintaa • käyttää monipuolisesti sisä- ja ulkotiloja toiminnan toteuttamisessa

	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää monipuolisesti yhdessä ohjattavien kanssa erilaisia liikuntavälineitä, toimintaympäristöjä ja liikuntamuotoja • käyttää erilaisia menetelmiä musiikissa, kädentaidoissa, kielellisessä tai draamailmaisussa • hyödyntää tieto- ja viestintätekniikan luomia mahdollisuuksia yhdessä ohjattavien kanssa • yhdistelee luontevasti eri ilmaisun ja liikkumisen muotoja ja menetelmiä tavoitteellisesti yhdessä ohjattavien kanssa • innostaa omalla esimerkillään ja heittäytymisellään ohjattavat mukaan ilmaisemaan itseään luovasti.
--	--

Opiskelija ohjaa päivittäisiä toimintoja.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tukee omatoimisuutta ja osallisuutta päivittäisissä toiminnoissa • ohjaa siirtymätilanteissa vastuullisesti ja kasvatuksellisesti tukien ohjattavan oppimista ja omatoimisuutta • toimii huoltajien kanssa yhteistyössä työympäristön toimintatapojen mukaisesti • tukee ohjattavia huolehtimaan asianmukaisesti ympäristöstä, tiloista ja välineistä • ohjaa viihtyisiin ja rauhallisiin ruokailutilanteisiin • tarjoaa terveellistä ja monipuolista välipalaa sekä huomioi erityisruokavaliot • huomioi työssään liikennekasvatuksen ja -turvallisuuden • huolehtii turvallisuudesta päivittäisissä toiminnoissa • toimii uhkatilanteissa työryhmän jäsenenä työpaikan ohjeiden mukaisesti • ennaltaehkäisee toiminnallaan kiusaamistilanteita • tunnistaa kiusaamistilanteet ja ratkaisee ne yhdessä ohjattavien kanssa työpaikan ohjeiden mukaisesti.

Opiskelija toimii yhteistyössä koulun ja eri verkostojen kanssa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa monipuolista yhteistyötä koulun kanssa ja huolehtii asianmukaisesta tiedonkulusta • tukee ohjattavan kokonaisvaltaista oppimista yhteistyössä koulun kanssa • ohjaa ja tukee läksyjen teossa sovittujen toimintatapojen mukaisesti • toimii ohjattavan oppimista ja toimintaa tukevissa verkostoissa työtehtäviensä mukaisesti.

Opiskelija arvioi ja kehittää omaa ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi omia vahvuuksiaan ja kehittymisen mahdollisuuksiaan aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajana • pyytää palautetta työstään ja kehittää toimintaansa sekä ammatillisuuttaan sen pohjalta • antaa rakentavaa palautetta ohjattavilleen ja työyhteisölleen • toimii joustavasti muuttuvissa tilanteissa • tarttuu aktiivisesti uusiin haasteisiin ja laajentaa osaamistaan kasvatus- ja ohjaustyössään.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla aamu- ja iltapäivätoiminnan ympäristössä kasvatus- ja ohjaustoiminnan tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.5. Lapsen tuen tarpeisiin vastaaminen yhteistyössä huoltajien kanssa, 30 osp (200990)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- työskennellä varhaisen tuen mallin mukaisesti
- työympäristönsä tuen periaatteet ja toimii päätösten mukaisesti
- vastata tuen tarpeisiin ja tukea lasta yksilöllisesti työtehtäviensä mukaisesti
- tukea ja ohjata lasta sosiaaliseen ja tunne-elämän kehitykseen liittyvissä tuen tarpeissa
- tukea ja ohjata lasta käyttäytymiseen liittyvissä tuen tarpeissa
- tukea ja ohjata lasta kielen ja puheen kehitykseen liittyvissä tuen tarpeissa
- tunnistaa perheen tuen tarpeet ja toimia erilaisissa perheen muuttuvissa tilanteissa
- toimia yhteistyössä eri tahojen kanssa
- arvioida ja kehittää omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija työskentelee varhaisen tuen mallin mukaisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tunnistaa lapsen kehitykseen ja oppimiseen liittyvät tuen tarpeet ja vie asiaa eteenpäin työympäristönsä toimintatapojen mukaisesti• osallistuu keskusteluun ja toimii sovittujen toimintatapojen mukaan työtehtäviensä mukaisesti• toteuttaa lapsen tarpeet huomioivaa laadukasta varhaiskasvatusta• toimii ennalta ehkäisevästi yhteistyössä huoltajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa.

Opiskelija tuntee työympäristönsä tuen periaatteet ja toimii päätösten mukaisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• toimii keskeisten säädösten, asiakirjojen ja suositusten mukaisesti• toimii kunnan järjestämän tuen periaatteiden mukaisesti• toteuttaa tavoitteellista ja suunnitelmallista lapsen ja perheen tukemista työtehtäviensä mukaisesti• toimii työssään inklusion periaatteiden mukaisesti• ohjaa perhettä sen tarvitsemiin palveluihin.

Opiskelija vastaa tuen tarpeisiin ja tukee lasta yksilöllisesti työtehtäviensä mukaisesti.

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa arjen tilanteissa lapsen tarpeista lähtevää toimintaa huoltajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa yhdessä sovittujen ohjeiden mukaan • tukee lapsen omatoimisuutta ja itseohjautuvuutta • toimii kannustavasti ja joustavasti huomioiden lapsen vireystilan ja elämäntilanteen • reagoi sensitiivisesti ja aktiivisesti lapsen tuen tarpeisiin • tukee lasta löytämään omat voimavaransa ja vahvistaa häntä niiden käyttämisessä • suunnittelee ja muokkaa toimintaympäristöä turvalliseksi ja lasta tukevaksi.
----------------------------------	---

Opiskelija tukee ja ohjaa lasta sosiaaliseen ja tunne-elämän kehitykseen liittyvissä tuen tarpeissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • vahvistaa lapsen itseluottamusta ja myönteistä minäkuvausta sekä yksilönä että ryhmässä • ohjaa lasta tunnistamaan ja hallitsemaan sosiaalista käyttäytymistään vertaisryhmässä ja toimintaympäristön erilaisissa tilanteissa • varmistaa tasavertaisen osallisuuden ja jäsenyyden lapsiryhmässä • tukee lasten välistä vuorovaikutusta erilaisissa tilanteissa, esimerkiksi leikeissä • tukee lasten eettisen ajattelun taitoja • ehkäisee toiminnallaan kiusaamistilanteita ja ratkaisee niitä yhdessä lasten kanssa.

Opiskelija tukee ja ohjaa lasta käyttäytymiseen liittyvissä tuen tarpeissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa keskittymiseen, tarkkaavaisuuteen ja tunne-elämään liittyvistä vaikeuksista • toimii aktiivisesti yhteistyössä huoltajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa • toimii johdonmukaisesti yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti • tukee lapsen keskittymistä muokkaamalla toimintaa ja toimintaympäristöä sopivaksi • toimii luotettavana, turvallisena ja helposti lähestyttävänä aikuisena kasvatus- ja ohjaussuhteessa • vahvistaa jaetun ilon kokemuksia lapsen kanssa • käyttää kasvatuksen ja oppimisen edistämiseen kuntoutusmenetelmiä asiantuntijoiden ohjeiden mukaan.

Opiskelija tukee ja ohjaa lasta kielen ja puheen kehitykseen liittyvissä tuen tarpeissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee lapsen kielen kehityksen vaiheet ja huomioi ne kasvatus- ja ohjaustoiminnassaan • tukee kielen oppimisprosessia käyttämällä kielen ja puheen kehitystä tukevia menetelmiä asiantuntijoiden ohjeiden mukaan • kehittää ja rikastuttaa lapsen kielellisiä taitoja ja valmiuksia sekä vuorovaikutustaitoja • toimii itse hyvänä kielellisenä mallina lapsille.

Opiskelija tunnistaa perheen tuen tarpeet ja toimii erilaisissa perheen muuttuvissa tilanteissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">tietää perheen jaksamiseen vaikuttavat tekijät ja huomioi ne ohjatussa lastatuntee perheen muuttuvat tilanteet ja niiden vaikutukset lapseen, esimerkiksi erotilannetukee lasta ja perhettä työtehtäviensä mukaisestihyödyntää perheen vahvuuksia ohjaustyössääntuntee puheeksi ottamisen taidot ja hyödyntää osaamistaan huoltajien kohtaamisessakeskustelee huoltajien kanssa havainnoistaan lapsen käytöksestä ja siinä mahdollisesti tapahtuvista muutoksistaohjaa perhettä palvelujen käyttämisessä.

Opiskelija toimii yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">tekee yhteistyötä lapsen kasvatuksen ja kuntoutuksen verkostoissa työtehtäviensä mukaisestikertoo yhteistyötapaamisissa lapsen kiinnostuksen kohteet, vahvuudet ja tuen tarpeet arjen tilanteissa siten, että lapsen ääni tulee kuuluviintiedostaa oman osaamisensa rajat ja pyytää tarvittaessa ohjeita ja neuvojaosallistuu työtehtäviensä mukaisesti varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan.

Opiskelija arvioi ja kehittää omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">arvioi omaa osaamistaan ja työtapojaan realistisestikertoo omat vahvuutensa ja kehittymisen kohteensa tuen tarpeeseen vastaamisen osaamisessatunnistaa omat rajansa ja hankkii ohjausta sekä apua tarvittaessaantaa ja vastaanottaa palautetta huoltajilta ja työyhteisöltähankkii tarvittavaa tietoa ja kehittää osaamistaan sekä ammatillisuuttaan aktiivisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla varhaiskasvatuksen ympäristössä päivittäisissä lasten ja perheiden tuen tarpeisiin vastaamisen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.6. Toimiminen perhepäivähoitoympäristössä, 40 osp (200991)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- huolehtia työympäristön ja lasten puhtaudesta
- suunnitella ja valmistaa terveellistä ja monipuolista ruokaa lapsille
- luoda monipuolisen ja rikkaan kasvua sekä oppimista tukevan ympäristön
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida varhaiskasvatustoimintaa perhepäivähoitokodissa
- toimia tuen tarpeen prosessin mukaisesti
- toimia asianmukaisesti lapsen sairaus- ja tapaturmatilanteissa
- huolehtia turvallisuusasioista
- toimia tiimin jäsenenä ja varhaiskasvatuksen ammattilaisena
- toteuttaa yhteistyötä huoltajien kanssa
- toimia yrittäjyyden periaatteiden mukaisesti
- arvioida omaa osaamistaan ja kehittää ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija huolehtii työympäristön ja lasten puhtaudesta.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii kodin eri tilojen, leikkivälineiden ja vuodevaatteiden puhtaudesta asianmukaisilla, ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavilla siivousaineilla ja -välineillä • huolehtii kodin ilman laadusta ja tarkoituksenmukaisesta tuulettamisesta • ylläpitää kodin järjestystä yhdessä lasten kanssa • huomioi mahdolliset allergiat • huomioi yleiset hygieniaohjeet perushoitotilanteissa • tukee ja ohjaa lapsia huolehtimaan omasta puhtaudestaan ja käsihygieniasta • vähentää jätteiden määrää oikeilla valinnoilla, lajittelee jätteet asianmukaisesti sekä hyödyntää materiaalien uusiokäyttöä yhdessä lasten kanssa.

Opiskelija suunnittelee ja valmistaa terveellistä ja monipuolista ruokaa lapsille.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee monipuolisen ja vaihtelevan viikkoruokailun huomioiden ravitsemus- ja ruokailusuositukset sekä lapsen hyvinvoinnin • valmistaa ravitsemus- ja ruokailusuositusten mukaista ruokaa peruselintarvikkeista • huomioi lasten osallisuuden ruuan suunnittelussa ja toteutuksessa • toimii elintarvikehygienia vaatimusten mukaisesti • toteuttaa lapsen erityisruokavaliota huoltajilta ja asiantuntijoilta saatujen ohjeiden mukaisesti • toteuttaa eettisiä, katsomuksellisia tai uskonnollisia ruokavaliota huomioiden perheiden toiveet • toimii ruoka-aineallergioiden aiheuttamissa ensiaputilanteissa saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Opiskelija luo monipuolisen ja rikkaan kasvua sekä oppimista tukevan ympäristön.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • järjestää sisä- ja ulkotiloihin turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön lapsille • järjestää toimivat ja viihtyisät tilat eri tarkoituksiin (leikki-, oleskelu-, ruokailu-, lepo- sekä wc- ja pesutilat)

	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja muokkaa tiloja yhdessä lasten kanssa huomioiden heidän tarpeensa ja kiinnostuksen kohteensa • muokkaa tiloja yhdessä lasten kanssa luoden heille oppimisen alueita monipuolisesti tukevan ympäristön.
--	--

Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja arvioi varhaiskasvatustoimintaa perhepäivähoitokodissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa lapsen kehitysvaiheen, vahvuudet ja tarpeet • havainnoi ja dokumentoi lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista • laatii lapselle varhaiskasvatussuunnitelman yhteistyössä lapsen ja huoltajien kanssa sekä hyödyntää valtakunnallisia ja alueellisia varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja • käyttää lasten varhaiskasvatussuunnitelmia tavoitteellisen toiminnan lähtökohtana ja tekee sen pohjalta ryhmän toimintasuunnitelman • huolehtii lasten fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta • luo selkeän ja turvallisen päivärytmin huomioiden lasten liikkumisen, levon ja rauhoittumisen tarpeet sekä yksilölliset hoitokäytännöt • käyttää arjen tilanteita kasvatus- ja opetustilanteina huomioiden lasten osallisuuden niissä (ruanlaitto, ruokailu, pukeutuminen ja peseytyminen) • arvioi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa ja sen toteutumista yhdessä perheen kanssa • arvioi omaa tavoitteellista toimintaansa säännöllisesti.

Opiskelija toimii tuen tarpeen prosessin mukaisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • havainnoi ja tunnistaa lapsen tuen tarpeet • huomioi varhaisen puuttumisen merkityksen ennalta ehkäisevänä tekijänä ja toimii ennalta ehkäisevästi yhteistyössä perheen sekä muiden asiantuntijoiden kanssa • ohjaa perhettä sen tarvitsemiin palveluihin • toimii kunnan tuen toimintaperiaatteita noudattaen • toimii yhdessä laaditun suunnitelman mukaisesti ja käyttää yhteistyössä sovittuja menetelmiä päivittäisessä toiminnassaan • tekee yhteistyötä lapsen kasvatuksen ja kuntoutuksen verkostoissa • tiedostaa oman osaamisensa rajat ja pyytää tarvittaessa ohjeita sekä neuvoja • arvioi suunnitelmaa ja lapsen toimintaa työryhmän jäsenenä.

Opiskelija toimii asianmukaisesti lapsen sairaus- ja tapaturmatilanteissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään tietoa tavallisimmista lastentautien ja sairauksien oireista ja hoidosta • toimii kirjallisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti • toimii rauhallisena ja turvallisena aikuisena hätätilanteissa • ilmoittaa viipymättä vanhemmille lapsen sairaudesta tai tapaturmasta sovitun käytännön mukaisesti • huolehtii, että perhepäivähoitokodissa on asianmukaiset ensiaputarvikkeet, ja toimii ensiaputilanteessa ammatillisesti

- hallitsee tapaturmista ilmoittamisen periaatteet.

Opiskelija huolehtii turvallisuusasioista.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • laatii turvallisuussuunnitelman kunnan ohjeiden mukaisesti • toimii turvallisuussuunnitelmansa mukaisesti • havainnoi muuttuvaa työympäristöään ja toimii aktiivisesti sekä ennakoiden, välttämällä ja poistamalla vaaratekijät.

Opiskelija toimii tiimin jäsenenä ja varhaiskasvatuksen ammattilaisena.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toimii oman työnsä verkostossa esimerkiksi asiantuntijoiden ja esimiehen kanssa • huolehtii varahoitopaikasta ja toimii lapsen edun mukaisesti varahoitotilanteessa • toimii vertaistukena ja hyödyntää vertaistukimahdollisuuksia työssään • arvostaa omaa työtään varhaiskasvattajana ja toimii vastuullisena ammattinsa edustajana ja työtiimin jäsenenä • seuraa aktiivisesti varhaiskasvatuksen asioita.

Opiskelija toteuttaa yhteistyötä huoltajien kanssa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • rakentaa luottamuksellista yhteistyösuhdetta huoltajien kanssa toimien aktiivisesti ja tavoitteellisesti • toimii tasapuolisesti molempien huoltajien kanssa • huomioi toiminnassaan vastuunsa rajat • kuuntelee perhettä arvostavalla tavalla ja huomioi perheen vakaumuksen, kasvatusnäkömykset ja toiveet • sopii yhteistyössä perheiden kanssa lapsiryhmää koskevat toimintaperiaatteet (tiedon välittäminen, vaatehuolto, ruoka, uskonto, katsomus, juhlat) • kertoo ja tukee lasta kertomaan huoltajilleen hoitopäivästä • huomioi perheiden elämäntilanteet ja voimavarat sekä tukee tarvittaessa heidän jaksamista huolehtien lapsen edusta.

Opiskelija toimii yrittäjyyden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee yrittäjänä toimimisen yleiset lähtökohdat ja periaatteet sekä huomioi ne omassa työssään • tuntee varhaiskasvatuksen yrityksiä • noudattaa perhepäivähoitajana itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimiseen liittyviä säädöksiä • toimii perhepäivähoitajan liiketoimintasuunnitelman mukaisesti • toimii omavalvontasuunnitelman mukaisesti • toimii yrittäjämäisesti.

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan ja kehittää ammatillisuuttaan.

Opiskelija

Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi omaa osaamistaan ja toimintaansa perhepäivähoitajana • ymmärtää ja perustelee jatkuvan arvioinnin merkityksen oman työn ja ammatillisuuden kehittämisessä • pyytää ja ottaa vastaan palautetta lapsilta, huoltajilta ja yhteistyötahoilta sekä hyödyntää saatua palautetta toimintansa ja osaamisensa kehittämisessä • antaa lapsille ja huoltajille palautetta ammatillisesti • kertoo kehittämisideoistaan.
----------------------------------	--

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla perhepäivähoidon ympäristössä päivittäisissä perhepäivähoitajan tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.7. Pedagogisen toimintakulttuurin toteuttaminen varhaiskasvatuksessa, 40 osp (200992)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toteuttaa osallisuuden pedagogiikkaa osana työryhmää
- toteuttaa pedagogista suunnittelua, dokumentointia ja arviointia työryhmän jäsenenä
- havainnoida ja ohjata lasten oppimista
- ohjata lasten vuorovaikutustaitoja, vertaissuhteita ja lapsiryhmän yhteisöllisyyttä
- toimia leikin moninaisessa ja rikkaassa maailmassa
- käyttää vuorovaikutusta tietoisesti ja tavoitteellisesti varhaiskasvatuksen menetelmänä
- tukea lasten kielten rikasta maailmaa
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida mediakasvatusta työryhmän jäsenenä
- arvioida omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija toteuttaa osallisuuden pedagogiikkaa osana työryhmää.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tietää osallisuuden pedagogiikan edellytykset ja kehittämistarpeet esimerkiksi lasten kuulemiseen varhaiskasvatuksessa ja hyödyntää tietoa työssään • tuntee varhaiskasvatussuunnitelman merkityksen pedagogisen toiminnan moniammatillisessa suunnittelussa ja toteutuksessa • kehittää lasten osallisuutta edistävät toimintakulttuuria ja tunnistaa lasten osallisuutta edistävät toimintatavat omassa työssään sekä työryhmän työskentelyssä • havainnoi ja dokumentoi lasten aloitteita, tunnetiloja, mielenkiinnon kohteita ja leikkejä sensitiivisesti sekä suunnitelmallisesti • kehittää pedagogista toimintaa leikin keinoin • suunnittelee toimintaa yhdessä lasten kanssa lasten aloitteet, yksilölliset tarpeet ja osallisuuden huomioiden • suunnittelee, toteuttaa ja arvioi aktiivisesti ja pitkäjänteisesti toimintaa lasten kanssa työryhmän jäsenenä.

Opiskelija toteuttaa pedagogista suunnittelua, dokumentointia ja arviointia työryhmän jäsenenä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> osallistuu aktiivisesti toiminnan, toimintaympäristön ja vuorovaikutuksen kokonaisvaltaiseen suunnitteluun ja arviointiin työryhmän jäsenenä käyttää varhaiskasvatussuunnitelmia pedagogisena työvälineenä on mukana laatimassa ryhmän toimintasuunnitelmaa ja toteuttaa sitä työssään huomioiden lapsiryhmän muuttuvat tilanteet tunnistaa herkästi arjen tilanteiden pedagogisia mahdollisuuksia ja hyödyntää niitä tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti kasvatustyössä toteuttaa laadukasta ja monipuolista pedagogista dokumentointia yhdessä lasten ja huoltajien kanssa käyttää dokumentteja työvälineinä yksittäisen lapsen, lasten välisten suhteiden sekä ryhmän henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen tuntemiseen ja ymmärtämiseen hyödyntää dokumentteja oman ja työyhteisön kasvatustyön suunnittelussa, toteutuksessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.

Opiskelija havainnoi ja ohjaa lasten oppimista.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> havainnoi ja ohjaa lapsen oppimista yksilöllisesti huomioiden lapsen vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet iloihsee yhdessä lapsen kanssa oppimisen hetkistä ja oivalluksista havainnoi, ohjaa ja kannustaa lasten vertaisoppimista, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä yhteisöllistä oppimista havainnoi ja ohjaa sensitiivisesti lasten tiedonrakentumista arjen vuorovaikutustilanteissa luo mahdollisuuden lasten tutkivaan ja leikin kautta tapahtuvaan oppimiseen luo yhdessä lasten kanssa rikkaan pedagogisen oppimisympäristön tutkii yhdessä lasten kanssa liikennekasvatus ja -turvallisuusasioita reflektoi ja kehittää aktiivisesti omaa rooliaan lasten oppimisen ohjaajana.

Opiskelija ohjaa lasten vuorovaikutustaitoja, vertaissuhteita ja lapsiryhmän yhteisöllisyyttä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa lapsen vuorovaikutus- ja tunnetaitojen, leikin sekä itsesäätelyn kehityksestä ymmärtää vertaissuhteiden ja yhteisöllisyyden merkityksen lasten hyvinvoinnille sekä hyödyntää tietoa kasvatustyössään havainnoi ja ohjaa lasten vertaissuhteita ja vuorovaikutusta sekä yhteisleikkiä luoden turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin ymmärtää sosiaalisten taitojen merkityksen lapsen osallisuuden ja huomioi tämän kasvatus- ja ohjaustyössään

	<ul style="list-style-type: none"> • edistää lapsiryhmän yhteisöllisyyden rakentumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta monipuolisesti arjen tilanteissa ryhmän eri kehitysvaiheissa • rakentaa yhdessä lasten kanssa lasten osallisuutta tukevan ja turvallisen sosiaalisen kasvuympäristön • ehkäisee kiusaamista aktiivisesti lapsiryhmää ja lasten vuorovaikutusta havainnoiden sekä puuttuu aktiivisesti kiusaamistilanteisiin • edistää lasten osallisuuskokemuksia vertaisryhmässä • havainnoi ja edistää aktiivisesti ja monipuolisesti lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehittymistä • vahvistaa aktiivisesti lasten empatia- ja myötätuntotekoja arjen vuorovaikutustilanteissa • arvioi ja kehittää omia tunnetaitojaan sekä ymmärtää niiden merkityksen toiminnassaan.
--	--

Opiskelija osaa toimia leikin moninaisessa ja rikkaassa maailmassa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • havainnoi, ohjaa ja rikastuttaa lasten leikkiä tavoitteellisesti ja johdonmukaisesti • tunnistaa ja poistaa esteitä sekä tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia lasten omaehtoiselle leikille • turvaa pitkäkestoisen ja lapselle merkityksellisen leikin • mahdollistaa pedagogisesti tuetun leikin kautta lasten osallisuuden taitojen, kuten vuorovaikutus-, neuvottelu-, vuorottelu- ja empatiataitojen kehittymisen • suunnittelee ja kehittää leikkiympäristöä säännöllisesti yhdessä lasten kanssa • turvaa lasten mahdollisuudet olla osallisena yhteisissä leikeissä omien taitojensa ja valmiuksiensa mukaisesti • tunnistaa ja kehittää omaa vuorovaikutustaan sekä rooliaan lasten leikeissä.

Opiskelija käyttää vuorovaikutusta tietoisesti ja tavoitteellisesti varhaiskasvatuksen menetelmänä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • kuuntelee lapsia aktiivisesti ja aistii sensitiivisesti lasten aloitteet (aikuisen lapsiherkkyys) • havainnoi herkästi lasten vahvuuksia ja tarpeita sekä hyödyntää niitä lasten kohtaamisissa ja ohjaamisessa • toimii vuorovaikutuksessa lasten kanssa hyväksyvästi, läsnä olevasti ja empaattisesti • sitoutuu vuorovaikutukseen lapsen kanssa luoden lämpimän suhteen lapseen • toimii haastavissa kasvatustilanteissa ammatillisesti ja tavoitteellisesti sekä tukee lasta näissä tilanteissa yksilöllisesti ja lämpimästi • ohjaa ja opettaa lapselle uusia toimintatapoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa • arvioi ja kehittää aktiivisesti omia vuorovaikutustaitojaan ja -tapojaan.

Opiskelija tukee lasten kielten rikasta maailmaa.

Opiskelija

Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisen identiteetin kehittymistä • tarjoaa lapselle kokemuksia kuulluksi tulemisesta ja lapsen aloitteisiin vastaamisesta • tukee ja kehittää lapsen kielen ymmärtämisen ja kielellisen ilmaisun taitoja • ohjaa lapsen kielen käyttötaitoja monipuolisesti ja kannustaen • edistää lapsen laajenevaa kielellistä muistia ja sanavarastoa erilaisin menetelmin sekä toimimalla itse esimerkkinä rikkaan kielen käyttämisestä • tukee monipuolisesti lapsen kielitietoisuuden kehittymistä huomioiden lasten erilaiset kieliympäristöt.
----------------------------------	---

Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja arvioi mediakasvatusta työryhmän jäsenenä.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • kehittää ja vahvistaa monipuolisesti erilaisilla menetelmillä lasten media- ja monilukutaitoja sekä tieto- ja viestintäteknologian osaamista valtakunnallisten ja paikallisten ohjeiden ja määräysten mukaan • tarjoaa lapsille mahdollisuuksia aktiiviseen toimintaan ja itseilmaisuun sekä edistää mahdollisuuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen erilaisissa mediaympäristöissä • edistää lasten omaehtoista oppimista median parissa • käyttää mediakasvatuksen menetelmiä lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa • havainnoi lasten tapoja käyttää ja kokea media sekä tarjoaa lapsille turvallisia mediakokemuksia lapsen iän ja kehityksen huomioiden • on kiinnostunut ja kunnioittaa lasten mediakulttuureita sekä hyödyntää niitä toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa yhdessä lasten kanssa • keskustelee aktiivisesti lasten mediakokemuksista yhdessä lasten kanssa • pohtii omaa roolia positiivisena mediakasvattajana sekä omaa osallisuutta lasten moninaisessa ja rikkaassa mediamaailmassa • tarjoaa lapsille monipuolisia käytännön kokemuksia median tuottamisesta huomioiden lasten osallisuuden ja kiinnostuksen kohteet • keskustelee aktiivisesti yhdessä työryhmän ja huoltajien kanssa mediakasvatuksen tavoitteista ja toteutuksesta sekä lasten kasvatuksesta ja oppimisesta mediakulttuurissa.

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää aktiivisesti omaa osaamistaan, työtään ja ammatillisuuttaan varhaiskasvattajana tiimin ja työyhteisön jäsenenä • keskustelee työryhmässä omista vahvuuksista ja kehittämisen kohteista vuorovaikutuksessa lasten kanssa olemisessa • ottaa vastaan palautetta lapsilta, huoltajilta ja työyhteisöltä, sekä kehittää sen pohjalta omaa osaamistaan • antaa positiivista ja rakentavaa palautetta lapsille, huoltajille ja työyhteisön jäsenille • arvioi omia pedagogisia ajattelumallejaan ja keskustelee niistä aktiivisesti työryhmän ja työyhteisön jäsenenä

- toimii oppivassa yhteisössä kertomalla omista mielipiteistään, tunteistaan ja ajatuksistaan
- kehittää yhteisöllistä osallisuuden toimintakulttuuria yhdessä työryhmän ja työyhteisön kanssa
- osallistuu aktiivisesti ajankohtaiseen varhaiskasvatuskeskusteluun ja seuraa uusimpia julkaisuja ja tutkimuksia.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla varhaiskasvatuksen ympäristössä monipuolisen varhaiskasvatuksen pedagogisen toimintakulttuurin toteuttamisen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.8. Yksilö- ja yhteisölähtöinen asiakas- ja viranomaisohjaus romanityössä, 50 osp (200993)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- aktivoida ohjattavia yksilö- ja yhteisötasolla tarpeenmukaisin keinoin
- huomioida ohjaustoiminnassaan sekä erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa eri kohderyhmien tarpeet
- toimia viranomaistoimintaan liittyvässä asiakasohjauksessa ja viranomaisneuvonnassa
- hyödyntää romanien hyvinvoinnin ja terveyden kokonaisvaltaisessa edistämisessä yleisiä palveluita sekä taide- ja kulttuuripalveluita
- edistää romanien ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja demokraattisia toimintatapoja
- arvioida omaa osaamistaan ja ammatillista kasvuaan.

Arviointi

Opiskelija aktivoi ohjattavia yksilö- ja yhteisötasolla tarpeenmukaisin keinoin.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • työskentelee pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti erilaisia yksilö- ja yhteisöohjauksen työvälineitä ja menetelmiä hyödyntäen • hyödyntää ohjaustyössään asiakasta tukevia ja voimavaroja lisääviä moniammatillisia yhteistyöverkostoja • motivoi ja kannustaa haastavien olosuhteiden kanssa kamppailevaa asiakasta.

Opiskelija huomioi ohjaustoiminnassaan sekä erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa eri kohderyhmien tarpeet.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asiakaslähtöisesti, yhteistyökykyisesti ja voimaannuttavasti sekä punnitsee yhdessä asiakkaan kanssa esille otettuja vaihtoehtoja

	<ul style="list-style-type: none"> • huomioi tapahtumien ja tilaisuuksien tiedottamisessa sekä käytännön järjestelyissä kulttuurisia erityispiirteitä ja muita asiakkaiden erityistarpeita • tuottaa tapahtumien ja tilaisuuksien sisältöjä ennalta-asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi moniammatillisissa tiimeissä ja työryhmissä.
--	---

Opiskelija toimii viranomaistoimintaan liittyvässä asiakasohjauksessa ja viranomaisneuvonnassa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee viranomaistoiminnan peruseriaatteet ja hahmottaa oman roolinsa asiakasohjauksessa ja viranomaisneuvonnassa • ohjaa asiakkaan eteenpäin tarpeen mukaisiin julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin palveluihin • toimii välittäjänä haastavissa erityistilanteissa ja elämänkriiseissä.

Opiskelija hyödyntää romanien hyvinvoinnin ja terveyden kokonaisvaltaisessa edistämässä yleisiä palveluita sekä taide- ja kulttuuripalveluita.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää ohjaustyössään yleisten hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden sekä taide- ja kulttuuripalveluiden voimavaroja huomioiden eri kohderyhmien toimintaedellytykset ja tarpeet • tukee yksilöiden ja ryhmien osallisuutta ohjaamalla heitä harrastus-, vapaa-ajan ja sivistystoiminnan piiriin • välittää tietoa ohjattavan kohderyhmän palvelutarpeista ja mielenkiinnon kohteista hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja kehittäville tahoille • soveltaa eri kohderyhmien ohjaustyössä ennalta ehkäisevän ja korjaavan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtapoja.

Opiskelija edistää romanien ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja demokraattisia toimintatapoja.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee kasvatusta ja ohjausalaan liittyvän lainsäädännön ja keskeiset politiikka- ja toimintaohjelmat • soveltaa omassa työssään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja demokratiaa vahvistavia työvälineitä ja -tapoja • edistää moninaisuutta romaniväestön keskuudessa haastavissa erityistilanteissa ja haavoittuvien erityisryhmien kohdalla • tunnistaa ja huomioi ohjaustyössään sukupuolisensitiivisiä kysymyksiä • noudattaa työssään vaitiolovelvollisuutta sekä henkilöstö- ja asiakasturvallisuutta.

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan ja ammatillista kasvuaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tietää omat vahvuutensa ja kehittymisen kohteensa asiakas- ja viranomaisohjaustyössä • ottaa vastaan palautetta eri tahoilta ja hyödyntää sitä työssään • antaa rakentavaa ja kannustavaa palautetta ohjattavilleen

- lisää omaa osaamistaan seuraamalla alan keskustelua ja julkaisuja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla romanityön ympäristössä asiakas- ja yhteisöohjauksen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.9. Romanilähtöinen monikulttuurinen ohjaustyö, 50 osp (200994)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- hyödyntää ohjaustyössä romanien kulttuuriperintöön, historiaan, kulttuurin erityispiirteisiin, väestön sosioekonomiseen ja yhteiskunnalliseen asemaan liittyvää tietoa
- hyödyntää ohjaustyössään yksilö- ja kulttuuri-identiteettiä sekä vähemmistöryhmiä koskevaa tietoa
- käyttää työssään sosiaalisen vahvistamisen keinoja romaniyhteisön voimaannuttamiseksi ja osallisuuden lisäämiseksi
- viestiä selkeästi ja monipuolisesti huomioiden eri kohderyhmien tarpeet ja tietopohjan kulttuurien välisessä kommunikaatiossa
- toimia ohjaustehtävissä eri palvelujärjestelmissä ja kansalaisjärjestökentässä ohjattavien parhaaksi
- analysoida ja arvioida väestösuhteiden muodostumista ja muutosta suomalaisessa yhteiskunnassa
- arvioida omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija hyödyntää ohjaustyössä romanien kulttuuriperintöön, historiaan, kulttuurin erityispiirteisiin, väestön sosioekonomiseen ja yhteiskunnalliseen asemaan liittyvää tietoa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee Suomen romanien historian ja tapakulttuurin pääpiirteet ja osaa kertoa niistä kohderyhmälle sopivalla tavalla monipuolisia menetelmiä käyttäen • hankkii ja käyttää romanien asemaan liittyvää yhteiskunnallista tietoa ja hyödyntää sitä aktiivisesti työssään • toimii suomalaisen yhteiskunnan ja ohjausalan ammatillisten peruseräiteiden mukaisesti • ohjaa luontevasti kulttuurien välistä dialogia huomioiden asiakkaiden muuttuvat palvelutarpeet ja palvelujärjestelmien mahdollisuudet • arvioi ja valikoi kriittisesti romanikulttuurista tarjolla olevaa tietoa.

Opiskelija hyödyntää ohjaustyössään yksilö- ja kulttuuri-identiteettiä sekä vähemmistöryhmiä koskevaa tietoa.

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • perehtyy yleiseen yksilö- ja kulttuuri-identiteettiä koskevaan tietopohjaan ja käyttää kyseistä tietoa työssään • tuntee Suomen merkittävimmät perinteiset ja uudet vähemmistöryhmät ja työskentelee vuorovaikutteisesti eri ryhmiin kuuluvien kanssa • välittää yhteistyötahoille selkeää tietoa kulttuurin merkityksestä vähemmistöidentiteetille.
----------------------------------	--

Opiskelija käyttää työssään sosiaalisen vahvistamisen keinoja romaniyhteisön voimaannuttamiseksi ja osallisuuden lisäämiseksi.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • soveltaa ohjaustyössä erilaisia osallistavia, toiminnallisia ja voimaannuttavia yhteisöpedagogisia työskentelyvälineitä • työskentelee vuorovaikutteisesti eri kohderyhmien parissa niiden erityistarpeet huomioiden • hyödyntää ohjaustyössään erilaisia oman työn ja asiakasohjauksen kehittämis- ja palautteenantovälineitä työpaikan käytänteiden mukaisesti • lisää romanien osallisuutta yleisissä eri väestöryhmien osallisuutta edistävissä toiminnoissa, kuten maakunnallisissa ja kunnallisissa toimitelmissä, etnisten suhteiden neuvottelukunnissa, asukasdemokratiassa, paikallisromanityöryhmissä ja yhdistyksissä.

Opiskelija viestii selkeästi ja monipuolisesti huomioiden eri kohderyhmien tarpeet ja tietopohjan kulttuurien välisessä kommunikaatiossa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vastuullisesti välittäessään tietoa romanikulttuurista eri kohderyhmille ja medialle • viestii monisuuntaisesti ja monikanavaisesti, selkeästi sekä monipuolisesti romanikulttuurista pääväestön, viranomaisten, eri ammattiryhmien edustajien sekä muiden vähemmistökulttuurin edustajien välillä • luo ohjaus- ja viestintätoiminnassaan myönteistä romanikuvaa ja edistää hyviä etnisiä suhteita rakentamalla ja vuorovaikutteisella viestintätavalla • kokoaa eri tietolähteitä käyttäen ja eri tarpeisiin materiaalia romanikulttuurista kohderyhmän ja kiinnostuksen kohteen mukaan.

Opiskelija toimii ohjaustehtävissä eri palvelujärjestelmissä ja kansalaisjärjestökentässä ohjattavien parhaaksi.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee paikallisen, alueellisen ja kansallisen vaikuttamisen muodot ja rakenteet • ohjaa asiakasta tilanne- ja tarvekohtaisesti hänelle kuuluvien palveluiden pariin hyviä vuorovaikutustaitoja käyttäen.

Opiskelija analysoi ja arvioi väestösuhteiden muodostumista ja muutosta suomalaisessa yhteiskunnassa.

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> tuntee alaan liittyvää ajankohtaista kirjallisuutta ja keskustelua sekä hyödyntää sitä ohjaustyössään käsittelee ammattitaitoisesti kulttuuri-ihanteiden, -arvojen, -asenteiden sekä yhteiskunnallisen todellisuuden eroavaisuuksia ja muutoksia työskentelee tiedostaen kulttuurin muuttuvana ilmiönä ja muutoksen ja pysyvyyden merkityksen romaniyhteisölle perustelee omia näkemyksiään ammatillisesti ja monipuolisesti sekä ottaa huomioon toisten mielipiteet tunnistaa vähemmistöryhmissä työskentelyyn ja väestödynamiikkaan liittyviä vaikutus- ja voimasuhteita ja niiden vaikutusta omiin työskentelyedellytyksiin, työssäjaksamiseen ja työkykyyn.
----------------------------------	---

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> tuntee omat vahvuudet ja kehittymisen kohteet ohjaustyössä ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä oman työnsä, osaamisensa ja ammatillisuudensa kehittämisessä antaa rakentavaa palautetta ohjattavilleen ja yhteisölle toimii joustavasti erilaisissa ohjaustilanteissa lisää omaa osaamistaan aktiivisesti ja osallistuu romanikulttuuriin liittyvään keskusteluun.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla romanityön ympäristössä ohjauksen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.10. Lapsen ja nuoren suojeleminen kasvatus- ja ohjaustyössä, 50 osp (200995)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- työskennellä suunnitelmallisesti ja ohjausprosessin mukaisesti lapsen ja nuoren suojelemiseksi
- tunnistaa lapsuuden ja nuoruuden erityispiirteet ja ottaa ne huomioon työssään
- toimia kasvattajana ja ohjaajana
- tukea terveitä elämäntapoja
- turvata lapsen ja nuoren koskemattomuuden
- tukea nuoren itsenäistymistä
- ehkäistä nuorisorikollisuutta
- ottaa ohjaustyössään huomioon päihdeongelmat ja erilaiset riippuvuudet
- hyödyntää työssään tunne-elämää ja mielenterveyttä koskevia tietojaan ja taitojaan
- huomioida perheiden erityistilanteet kasvatus- ja ohjaustyössä
- toimia lastensuojeluprosessin mukaan
- käyttää lastensuojelun työmenetelmiä
- arvioida ammatillista kehittymistään lasten ja nuorten suojelussa.

Arviointi

Opiskelija työskentelee suunnitelmallisesti ja ohjausprosessin mukaisesti lapsen ja nuoren suojelemiseksi.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää työssään tietoa ohjausprosessista• asettaa työlleen tavoitteet yhdessä työyhteisön kanssa ja toimii niiden mukaisesti• työskentelee lapselle, nuorelle tai perheelle laaditun suunnitelman mukaisesti• arvioi suunnitelman toteutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Opiskelija tunnistaa lapsuuden ja nuoruuden erityispiirteet ja huomioi ne työssään.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• toimii valtakunnallisten ja alueellisten linjausten ja ohjelmien mukaan• toimii työympäristössä käytettävien kasvatussuunnitelmien mukaisesti• ottaa huomioon lasten ja nuorten tarpeet kuulua ryhmään• suunnittelee ohjaustyön sisältöjä ja toimintaympäristöä ottaen huomioon lasten ja nuorten oppimisen alueet• kuuntelee lasten ja nuorten kokemuksia olemassaolostaan• vastaa lapsen ja nuoren läheisyyden tarpeisiin• dokumentoi lasten ja nuorten kehitystä ja toimintaa.

Opiskelija toimii kasvattajana ja ohjaajana.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• osaa käyttää yksilön ja ryhmän ohjauksen menetelmiä• luo muun kasvattajayhteisön kanssa lapsen ja nuoren kehitystä tukevan toiminta- ja oppimisympäristön• antaa ohjauksessa tilaa lasten ja nuorten itsenäiselle toiminnalle• reagoi aktiivisesti lasten ja nuorten tunteisiin ja tarpeisiin• ohjaa ja motivoi lapsia, nuoria ja perheitä osallistumaan vapaa-aikapalveluihin ja harrastuksiin• käyttää hyväkseen toimintaa suunnitellessaan em. palveluja tuottavaa verkostoa• tekee aloitteita toiminnan ja ympäristön kehittämiseksi• arvioi toimintatapojaan ja toimimistaan kasvattajana.

Opiskelija tukee terveitä elämäntapoja.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• ohjaa lapsia ja nuoria terveisiin elämäntapoihin• ohjaa lapsia ja nuoria toimimaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti• varmistaa turvallisen mediaympäristön ja ohjaa ikätason mukaista median käyttöä• edistää lasten ja nuorten terveellisiä ruokailutottumuksia ja liikkumista fyysisen aktiivisuuden suositusten mukaan• ohjaa nuoria arjen elämäntaitojen esimerkiksi ruoanlaiton, siivouksen, pyykinhuollon ja hygienianhoidon oppimisessa

	<ul style="list-style-type: none"> • tukee lasten ja nuorten elämänhallintataitojen kehittymistä asettamalla rajoja ja ohjaamalla arjen valinnoissa • keskustelee lasten ja nuorten kanssa seksuaalisuudesta ikätason mukaisesti ja ohjaa vastuullisuuteen kasvamista • hoitaa vastuullaan olevat työtehtävät kasvattajayhteisöjen, esimerkiksi huoltajat, neuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, välisten käytänteiden mukaisesti.
--	---

Opiskelija turvaa lapsen ja nuoren koskemattomuuden.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • turvaa henkisen ja fyysisen koskemattomuuden ohjaustilanteessa • puuttuu syrjintään ja kiusaamiseen • tunnistaa seksuaalisen häirinnän ja puuttuu tilanteisiin • tukee perheenjäseniä perheväkivaltatilanteissa ja osaa ohjata tukipalveluiden käyttämiseen • kohtaa aggressiivisen asiakkaan turvasuunnitelman mukaisesti • hyödyntää tukipalveluja väkivaltatilanteisiin liittyen • edistää omalla toiminnallaan väkivallattomuutta.

Opiskelija tukee nuoren itsenäistymistä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tukee nuoren itsenäistymisprosessia ottaen huomioon yksilöllisen kehityksen • tukee vanhempia nuoren itsenäistymisprosessin aikana • auttaa omalla esimerkillään nuorta ymmärtämään työn merkityksen elämänhallintaan, toimeentuloon ja sosiaalisiin suhteisiin • neuvoo ja motivoi nuoria koulutukseen hakeutumisessa • tukee nuoria itsenäisessä asumisessa ja ohjaa käyttämään asumisen tukipalveluja.

Opiskelija ehkäisee nuorisoriikollisuutta.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa tekijöitä ja olosuhteita, jotka vaikuttavat rikollisen tai väkivaltaisen käyttäytymisen syntymiseen • seuraa nuorisoriikollisuuden alueellisia ilmiöitä • ohjaa nuoria vastuunkantamiseen sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen.

Opiskelija ottaa ohjaustyössään huomioon päihdeongelmat ja erilaiset riippuvuudet.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa ohjauksessa huomioon päihteiden vaikutukset toimintakykyyn ja elämään • keskustelee lasten, nuorten ja perheiden kanssa päihteiden käytöstä ja toiminnallisista riippuvuuksista, kuten peli-, netti- tai seksiriippuvuus • edistää ohjauksellaan päihteettömyyttä • ottaa kohtaamisessa huomioon päihtyneen käyttäytymisen arvaamattomuuden • toimii ehkäisevän päihdetyön periaatteiden mukaisesti • toimii varhaisen puuttumisen mallin mukaisesti perheitä tukien

	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää päihdetyön ja mielenterveyden verkostoja työnsä tukena • päivittää päihdetietämystään ja hoitomuotojen tuntemusta • seuraa ja hyödyntää ajankohtaista huume keskustelua.
--	--

Opiskelija hyödyntää työssään tunne-elämää ja mielenterveyttä koskevia tietojaan ja taitojaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään hyödyksi tietoa lasten ja nuorten yleisimmistä mielenterveyden häiriöistä ja sairauksista • tunnistaa mielenterveysongelmia • tukee lapsia ja nuoria tuntien heidän elämänvaiheeseensa liittyvät mielenterveyden riskitekijät • toimii ymmärtäen perheissä ilmenevien mielenterveyshäiriöiden vaikutukset lapsiin ja nuoriin • kohtaa empaattisesti mielenterveysasiakkaat ja heidän perheensä • ohjaa lasta, nuorta ja perhettä käyttämään mielenterveyspalveluja sekä lasten- ja nuorisopsykiatrista hoitojärjestelmää • tukee omalla toiminnallaan lasten, nuorten ja perheiden mielenterveyden edistämistä.

Opiskelija huomioi perheiden erityistilanteet kasvatus- ja ohjaustyössä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • perehtyy perheiden tilanteeseen, tukee vanhempia ja tekee tarvittaessa ehdotuksia tilanteen parantamiseksi • tunnistaa perheiden elinolojen riskitekijöitä ja toimii tilanteen vaatimalla tavalla • vahvistaa vanhempien elämänhallintaa esimerkiksi ohjaamalla erilaisten palveluiden käyttämiseen • ottaa huomioon ohjaustoiminnassa työttömyyden vaikutukset perheiden elämään • ottaa huomioon huoltajien eron vaikutukset lasten ja nuorten elämään ja ohjaa tarvittaessa perhettä eropalveluiden piiriin.

Opiskelija toimii lastensuojeluprosessin mukaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toimii lapsia ja nuoria koskevan lainsäädännön ja suositusten mukaan • tuntee lastensuojelun toimintaperiaatteet ja toimii niiden mukaan • puuttuu tilanteeseen, kun huoli herää • osaa tehdä lastensuojeluilmoituksen • tuntee lastensuojelun palveluja ja osaa ohjata niiden piiriin • tekee yhteistyötä eri lastensuojelun toimijoiden kanssa.

Opiskelija käyttää lastensuojelun työmenetelmiä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää dialogitaitojaan ohjattaessaan lapsia ja nuoria • käyttää läsnäoloa työmenetelmänä • toimii ratkaisukeskeisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • vahvistaa lasten ja nuorten vuorovaikutus-, tunne- ja turvataitoja • käyttää työnsä tukena asiakaslähtöisesti erilaisia työvälineitä, kuten kortit, kartat ja lomakkeet • sopii käytettävistä menetelmistä yhdessä työyhteisönsä kanssa.
--	--

Opiskelija arvioi ammatillista kehittymistään lasten ja nuorten suojelussa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa lasten ja nuorten suojelussa • pyytää ja ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa sen perusteella • asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitykselleen ja kehittää johdonmukaisesti taitojaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla lasten tai nuorten kasvatuksen ja ohjauksen ympäristössä lasten tai nuorten suojelun tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.11. Osaamisen ja työllistyvyyden ohjaus, 50 osp (200996)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- työskennellä suunnitelmallisesti ja ohjausprosessin mukaisesti
- ohjata asiakkaan osaamista ja työllistyvyyttä asiakaslähtöisesti
- hyödyntää digitaalisen toimintaympäristön tarjoamia mahdollisuuksia työssään
- edistää asiakkaan osaamista ja työllistyvyyttä käyttäen yksilöohjauksen menetelmiä
- ohjata asiakkaiden osaamista ja työllistyvyyttä ryhmää hyväksi käyttäen
- vahvistaa asiakkaiden osaamista ja työllistyvyyttä käyttäen ryhmätyömenetelmiä
- tehdä monialaista yhteistyötä asiakkaiden osaamisen ja työllistyvyyden edistämiseksi
- arvioida ja kehittää omaa ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija työskentelee suunnitelmallisesti ja ohjausprosessin mukaisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa ohjausprosessista • arvioi asiakkaan palvelutarvetta, osaamisen tasoa ja osaamistarpeita • laatii yhteistyössä asiakkaan ja moniammatillisen työryhmän kanssa asiakaslähtöisen suunnitelman osaamisen ja työllistyvyyden edistämiseksi • tukee asiakasta suunnitelman mukaisesti prosessin eri vaiheissa • arvioi suunnitelman toteutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin

- hyödyntää työssään tietoa työmarkkinoiden ja työelämän murroksesta.

Opiskelija ohjaa asiakkaan osaamista ja työllistyvyyttä asiakaslähtöisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omaa työtä ohjaavien lakien, normien ja hyvän hallintotavan mukaan • auttaa asiakasta tunnistamaan kiinnostuksen kohteitaan ja löytämään itselleen soveltuvia vaihtoehtoja • tukee asiakasta työelämää ja koulutusta koskevien ratkaisujen tekemisessä • tietää koulutusjärjestelmän ja työmarkkinat, jotta osaa asiakkaan tarpeen mukaan hankkia tietoa ja soveltaa sitä • ohjaa ja neuvoo asiakasta työllistyvyyttä edistäviin palveluihin.

Opiskelija hyödyntää digitaalisen toimintaympäristön tarjoamia mahdollisuuksia työssään.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää digitaalisten toimintaympäristöjen käytön vaatimukset • käyttää teknisiä työkaluja toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti • käyttää asiakastilanteessa monipuolisesti ja joustavasti erilaisia kanavia asiakkaan asian edistämiseksi • auttaa asiakasta hyödyntämään digitaalisia alustoja.

Opiskelija edistää asiakkaan osaamista ja työllistyvyyttä käyttäen yksilöohjauksen menetelmiä.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • osaa dialogitaidot eli tavoitteellisen kysymisen ja kuuntelemisen perustekniikat • hallitsee urasuunnittelutaitojen prosessien ohjauksen • antaa asiakkaalle myönteistä ja kannustavaa palautetta vuorovaikutuksesta ja yhteistyöstä • tukee ja voimaannuttaa asiakasta, tunnistaa asiakkaan voimavaroja ja hyödyntää niitä asiakkaan ohjauksessa.

Opiskelija ohjaa asiakkaiden osaamista ja työllistyvyyttä ryhmää hyväksi käyttäen.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tietää ryhmän kehitysvaiheet ja osaa huomioida nämä vaiheet ryhmäläisten tavoitteiden tukemisessa • ymmärtää ryhmän merkityksen osaamisen tukemisessa • kykenee toimimaan joustavasti ja tarkoituksenmukaisesti muuttuvissa ryhmätilanteissa • osaa hyödyntää ryhmää osaamisen tukemisessa.

Opiskelija vahvistaa asiakkaiden osaamista ja työllistyvyyttä käyttäen ryhmätyömenetelmiä.

Opiskelija

Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee ryhmän ohjaamisen perustaidot kuten ryhmän aloitus, tavoitteen asettaminen, johdonmukainen toiminta ja ryhmän päättäminen • ohjaa erityyppisiä ryhmiä kuten homogeeninen, heterogeeninen, avoin ja suljettu ryhmä • osaa asettaa tavoitteita yhdessä ryhmän kanssa ja toimia ryhmän tavoitteiden suuntaisesti tarkoituksenmukaisin keinoin • ohjaa aktiivisesti ryhmän jäseniä ja ryhmää ottamaan vastuuta ryhmän tavoitteiden asettamisesta ja päämäärien saavuttamisesta • edistää ryhmäläisten keskinäistä vuorovaikutusta tavoitteiden saavuttamiseksi ja kohtelee ryhmän jäseniä tasapuolisesti • hallitsee arvostavan ja oppimista edistävän kysymisen taidot.
----------------------------------	---

Opiskelija tekee monialaista yhteistyötä asiakkaiden osaamisen ja työllistyvyyden edistämiseksi.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tuo esiin oman ohjausosaamisensa yhteistyötilanteessa • tuo esille oman ammattialansa näkökulmasta asiakkaan tilanteeseen vaikuttavat seikat • tietää oman toimialansa palvelurakenteen ja palvelut ja osaa ohjata asiakkuuksia • luo ja rakentaa verkostoja • toimii yhdessä eri ammattialojen edustajien kanssa asiakkaan tavoitteiden tukemiseksi • toimii asiakkuus- ja yhteistyöverkojen muiden jäsenten ammattitaitoa hyödyntäen ja arvostaen • kehittää yhteisiä toimintatapoja monialaisissa verkostoissa • muodostaa yhteistyötilanteita ja vie yhteisiä tavoitteita eteenpäin • hyödyntää monialaisuutta asiakkaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opiskelija arvioi ja kehittää omaa ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa osaamisen ja työllistyvyyden edistämisessä • pyytää ja ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa sen perusteella • arvioi omaa osaamistaan monipuolisesti ja perustellen • kykenee työskentelemään itsenäisesti ja hakee apua ongelmatilanteissa • hankkii aktiivisesti tietoa omasta alastaan, seuraa ajankohtaista keskustelua ja tietää alansa kehittämishankkeista • asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitykselleen ja kehittää johdonmukaisesti taitojaan • omaa valmiudet toimintansa järjestelmälliseen seurantaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatuksen ja ohjauksen ympäristössä osaamista ja työllistyvyyttä edistävässä tehtävässä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.12. Aikuisten ohjaus eri elämäntilanteissa, 50 osp (200997)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- työskennellä suunnitelmallisesti ja ohjausprosessin mukaisesti
- edistää asiakkaan omaa toimijuutta
- käyttää yksilöohjauksen menetelmiä asiakkaan oman toiminnan ohjaamiseen ja toimijuuden tukemiseen eri elämäntilanteissa
- ohjata erilaisia omaa toimijuutta edistäviä ryhmiä
- käyttää erilaisia menetelmiä ryhmän ohjaamisessa
- hyödyntää oman alansa palveluverkosta ohjatessaan asiakkaita
- toimia monialaisissa verkostoissa
- arvioida omaa ammatillista kehittymistään.

Arviointi

Opiskelija työskentelee suunnitelmallisesti ja ohjausprosessin mukaisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää työssään tietoa ohjauksen prosessista• arvioi ja selvittää asiakkaan toiminnan ohjauksen tarpeita käyttäen erilaisia tiedonkeruumenetelmiä• laatii yhteistyössä asiakkaan ja moniammatillisen työryhmän kanssa asiakaslähtöisen suunnitelman toimijuuden edistämiseksi• tukee asiakasta suunnitelman mukaisesti prosessin eri vaiheissa• arvioi suunnitelman toteutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Opiskelija edistää asiakkaan omaa toimijuutta.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tukee asiakkaan omaa toimijuutta• hyödyntää elämänvaiheiden tuntemustaan ja tietoa toimijuuden kehittämisestä tukiessaan eri elämäntilanteissa olevia asiakkaita• vastaa asiakkaan tuen tarpeisiin• tukee asiakkaan mielenterveyttä ja muuta hyvinvointia ehkäisevän työn näkökulmasta.

Opiskelija käyttää yksilöohjauksen menetelmiä asiakkaan oman toiminnan ohjaamiseen ja toimijuuden tukemiseen eri elämäntilanteissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• käyttää dialogitaitojaan asiakkaan kanssa työskentelyssä• antaa asiakkaalle myönteistä ja kannustavaa palautetta yhteistyöstä• tunnistaa ja hyödyntää ohjauksessaan asiakkaan voimavaroja• arvostaa asiakkaan asiantuntijuutta ja aktivoi häntä osallistumaan yhteistyöhön.

Opiskelija ohjaa erilaisia omaa toimijuutta edistäviä ryhmiä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• käyttää ohjauksessaan hyväkseen tietoa ryhmien merkityksestä eri elämäntilanteissa• huomioi ryhmädynamiikan, ryhmien kehitysvaiheet ja erityyppiset ryhmät ohjattaessaan ryhmää• ymmärtää ryhmäytämisen merkityksen• luo ryhmään myönteisen ja turvallisen ilmapiirin• antaa kannustavaa ja myönteistä palautetta ryhmäläisille sekä rohkaisee heitä osallistumaan.

Opiskelija käyttää erilaisia menetelmiä ryhmän ohjaamisessa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• käyttää toiminnallisia ja vapaa-ajan ohjauksen menetelmiä ryhmän ohjauksessa• käyttää sosioemotionaalaisia ja sosiaalisen vahvistamisen keinoja ja hyödyntää niitä ryhmässä• käyttää vertaisohjauksen menetelmiä• toimii ratkaisukeskeisesti• ohjaa erityyppisiä ryhmiä.

Opiskelija hyödyntää oman alansa palveluverkostoa ohjattaessaan asiakkaita.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tuntee oman toimialansa palvelut ja yhteistyötahot• varmistaa omalta osaltaan, että asiakas saa tarvitsemansa palvelut• hahmottaa oman työnkuvansa ja sen rajat sekä osaa ohjata asiakasta tarpeen mukaan toisen palvelun piiriin.

Opiskelija toimii monialaisissa verkostoissa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tuo esiin oman ohjausosaamisensa toimijaverkostossa• toimii yhdessä eri ammattialojen edustajien kanssa asiakkaan tavoitteiden tukemiseksi• tuo esille oman ammattialan näkökulmasta asiakkaan tilanteeseen vaikuttavat seikat• toimii ryhmän muiden jäsenten ammattitaitoa hyödyntäen ja arvostaen• kehittää yhteisiä toimintatapoja monialaisissa verkostoissa tai työyhteisöissä.

Opiskelija arvioi omaa ammatillista kehittymistään.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa omassa työssään• pyytää ja ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa sen perusteella• arvioi omaa osaamistaan monipuolisesti ja perustellen• kykenee työskentelemään itsenäisesti ja hakee apua ongelmatilanteissa

- hankkii aktiivisesti tietoa omasta alastaan, seuraa ajankohtaista keskustelua ja tietää alansa kehittämishankkeista
- asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitymiselleen ja kehittää johdonmukaisesti taitojaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatuksen ja ohjauksen ympäristössä ohjauksen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.13. Etsivässä työssä toimiminen, 20 osp (200999)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- kohdata asiakkaan kunnioittavasti ja hänen lähtökohtansa huomioiden
- toteuttaa etsivää työtä asiakkaiden parissa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti
- käsitellä asiakkaaseen liittyviä tietoja asianmukaisesti
- tehdä etsivään työhön kuuluvaa monialaista yhteistyötä
- toimia omalla vastuualueellaan etsivän työn asiantuntijana ja kehittäjänä
- arvioida omaa osaamistaan etsivässä työssä.

Arviointi

Opiskelija kohtaa asiakkaan kunnioittavasti ja hänen lähtökohtansa huomioiden.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa yhteiskunnan yksinäistymisen ilmiön ja syrjäytymiskehityksen haasteet etsivän työn lähtökohtana • kohtaa asiakkaan kunnioittavasti arvostaen häntä ja luo luottamuksellisen asiakassuhteen • käyttää läsnäoloa työmenetelmänä • on käytettävissä ja kuuntelee, jos asiakas tarvitsee keskusteluapua • tunnistaa omat ennakkoluulonsa ja osaa huomioida ne työskentelyssään asiakkaiden kanssa • tunnistaa asiakkaan voimavarat ja kannustaa häntä osallistumaan sekä uskomaan omiin kykyihinsä.

Opiskelija toteuttaa etsivää työtä asiakkaiden kanssa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa etsivässä työssä asiakasryhmää koskevia säädöksiä • käynnistää itsenäisesti asiakasprosesseja • toimii suunnitelmallisesti ja asettaa realistisia tavoitteita työlle yhdessä asiakkaan kanssa • on asiakkaalle esimerkkinä ja kulkee asiakkaan rinnalla tavoitteiden saavuttamiseksi • arvioi tavoitteiden toteutumista yhdessä asiakkaan kanssa • auttaa asiakasta tulevaisuuden suunnittelussa

	<ul style="list-style-type: none"> • tukee asiakasta elämänhallinnassa ja omien asioiden hoitamisessa • ohjaa asiakasta tarvittaviin palveluihin ja tunnistaa oman roolinsa suhteessa muihin palveluntarjoajiin • ohjaa asiakasta häntä kiinnostaviin työ-, opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksiin • tukee nuorta asiakasta itsenäistymisessä ja tarvittaessa kotoa pois muuttamisessa • ottaa puheeksi asiakkaan kanssa hänen kehitystään estävät sisäiset ja ulkoiset tekijät sekä etsii ratkaisuja niihin yhdessä asiakkaan kanssa • tietää oman osuutensa asiakasprosessissa ja arvioi, milloin asiakkuus siirretään eteenpäin tai päätetään.
--	---

Opiskelija käsittelee asiakkaaseen liittyviä tietoja asianmukaisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa salassapitovelvollisuutta käsitellessään asiakkaan tietoja • tietää, milloin asiakkaan tietoja voi tai pitää luovuttaa eteenpäin • kirjaa tarvittavat asiakastiedot säädösten ja ohjeiden mukaan • hävittää asiakkaan henkilötiedot asianmukaisesti, kun asiakkuus etsivässä työssä päättyy.

Opiskelija tekee etsivään työhön kuuluvaa monialaista yhteistyötä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee etsivän työn kannalta olennaiset toimijat paikallisesti ja valtakunnallisesti • osallistuu verkoston toimintaan tekemällä yhteistyötä kunnan, järjestöjen, seurakuntien ja alan yhteisöjen kanssa • hyödyntää yhteistyöverkoston monialaista osaamista asiakkaan auttamiseksi • tuo omaa osaamistaan yhteistyöverkoston käyttöön • varmistaa asiakkaan palveluketjun katkeamattomuuden • toimii asiakkaan tukena palveluihin hakeutumisessa ja niihin kiinnittymisessä.

Opiskelija toimii omalla vastualueellaan etsivän työn asiantuntijana ja kehittäjänä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • perehtyy työpaikkansa laatusuosituksiin ja asiakaspalautteisiin • kokoaa tietoja asiakasryhmän kasvu- ja elinoloista kehittämisen tueksi • keskustelee työyhteisössä ja asiakkaiden kanssa työn kehittämistarpeista • tuo oman osaamisensa ja kehittämisideansa työyhteisön käyttöön • lisää asiakkaiden osallisuutta etsivän työn kehittämisessä • tekee etsivää työtä kehittäväällä työotteella ja puuttuu huomaamiinsa epäkohtiin • edistää toimiviksi todettujen tukemisen, ohjauksen ja puuttumisen keinojen käyttöä eri tilanteissa yhteistyössä muiden organisaatioissa toimivien kanssa.

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan etsivässä työssä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa etsivässä työssä pyytää ja ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa sen perusteella asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitykselleen osaa seurata järjestelmällisesti toimintaansa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatuksen ja ohjauksen ympäristössä etsivän työn tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.14. Kulttuurinen moninaisuus kasvatus- ja ohjaustyössä, 20 osp (201002)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- kohdata kulttuurisen moninaisuuden työssään
- toimia kulttuurisen moninaisuuden periaatteiden mukaisesti
- välittää suomalaista kulttuuria
- kohdata luontevasti kulttuurivähemmistöjä
- tehdä yhteistyötä monikulttuuristen perheiden ja yhteisöjen kanssa
- tukea ohjattavan identiteettiä
- vahvistaa ohjattavan toimijuutta ja osallisuutta
- arvioida ja kehittää omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija osaa kohdata kulttuurisen moninaisuuden työssään.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa omat asenteensa ja arvomaailmansa sekä niiden vaikutukset työhönsä tiedostaa oman kulttuurisen identiteettinsä ja sen vaikutuksen työhönsä huomioi kulttuuristen identiteettien moninaisuuden osoittaa ymmärtävänsä kulttuurisen moninaisuuden laaja-alaisena yhteiskunnallisena ilmiönä kunnioittaa moninaisuutta ja huomioi niihin liittyvät ilmiöt suhtautuu kunnioittavasti eri kulttuureista tuleviin ohjattaviin ja heidän perheisiinsä huomioi erilaisten perhekulttuurien merkityksen ohjattavien kohtaamisessa huomioi uskonnon, katsomuksen ja vakaumuksen merkityksen ohjattavien elämässä etsii työnsä tueksi tietoa uskonnoista, katsomuksista ja vakaumuksista.

Opiskelija toimii kulttuurisen moninaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjaustyössä ihmisoikeuksia kunnioittaen ja vahvistaen • toimii yhdenvertaisuuslain perusperiaatteiden mukaisesti • toimii vähemmistöryhmiin ja maahanmuuttajiin liittyvien lakien sekä ohjeistusten mukaisesti • työskentelee kansainvälisten maahanmuuttajasopimusten mukaisesti • huomioi ohjaustyössä yhteiskunnan polarisaatiokehityksen • ymmärtää kulttuuriseen moninaisuuden valtarakenteita ja vaikuttamisen mahdollisuuksia • tunnistaa rasistisen ja syrjivän käyttäytymisen ja puheen sekä puuttuu siihen • seuraa alan ajankohtaista keskustelua ja tutkimusta sekä soveltaa sitä työssään.

Opiskelija välittää suomalaista kulttuuria.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • välittää tietoa suomalaisen yhteiskunnan elämäntavoista ja kulttuuriperinteistä • tiedostaa ja tunnistaa suomalaisten elämäntapojen ja perinteiden vaikutukset kasvatus- ja ohjausalaan • keskustelee rakentavasti suomalaisen kasvatuksen ja ohjauksen tavoitteista ja toimintatavoista • tukee toiminnallaan eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten rakentavaa vuorovaikutusta ja elämää Suomessa. • tiedostaa kulttuurin olevan muuttuva ilmiö ja tunnistaa oman roolinsa tulevaisuuden yhteiskunnan rakentamisessa.

Opiskelija kohtaa luontevasti kulttuurivähemmistöjä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee perinteiset suomalaiset vähemmistöt • huomioi toiminnassaan kulttuurin ja siihen liittyvien arvojen vaikutukset yksilön, perheen ja yhteisön arkeen • huomioi erilaisia sosiaalisia järjestelmiä, kuten ammattiasemaan ja sukupuoleen liittyvät sovinnaisuussäännöt, vanhempien ja lasten aseman perheessä sekä sukupuoliroolit • suhtautuu avoimesti ja myötäeläen ohjattaviin • toimii eri väestöryhmien kanssa kunnioittavasti ja hyviä yhteistyötaitoja käyttäen • kartuttaa aktiivisesti tietojaan Suomessa asuvista vähemmistökulttuureista ja arvioi keräämäänsä tietoa kriittisesti.

Opiskelija tekee yhteistyötä kulttuurisesti moninaisten perheiden ja yhteisöjen kanssa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • keskustelee perheen kanssa heidän tavastaan kasvattaa lasta ja tukee huoltajia kasvatustyössä • tukee toiminnallaan perheen kotoutumisprosessia • toimii tasapuolisesti huoltajien kanssa • ottaa huoltajat mukaan suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan kasvatus- ja ohjaustoimintaa • toimii niin, että kohtaaminen on molempia osapuolia rikastuttava myönteinen kokemus.

Opiskelija tukee ohjattavan identiteettiä.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">tuntee uuteen kulttuuriin tutustumiseen liittyviä ilmiöitä ja käyttää tietoa toiminnassaan hyödyksitunnistaa kulttuurisokin eri vaiheetedistää omalla toiminnallaan maahanmuuttajan kotoutumistakäsittelee ohjattavien kanssa kulttuuriseen moninaisuuteen liittyviä kysymyksiäetsii ohjaukseen yhteisen kielen toiminnan kauttatukee ohjattavan mahdollisuutta ilmentää omaa kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomustaustaansakäyttää tarvittaessa selkokieltä ja tulkkaus- ja käännöspalveluitaviestii työtilanteissa suomeksi ja selviytyy viestinnässä vähintään yhdellä vieraalla kielellävarmistaa viestin ymmärtämisentukee ohjattavan suomen kielen kehittymistä eri tavoinjärjestää toimintaa siten, että ohjattavalla on mahdollisuus oppia ja käyttää suomen kieltä vuorovaikutustilanteissavalitsee tilanteen perusteella oikeat tukitoimet ja verkostotohjaa tarvittaessa asiantuntijoiden palveluihin.

Opiskelija vahvistaa ohjattavan toimijuutta ja osallisuutta.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">huomioi maahanmuuton taustan ja sen vaikutuksettuntee maahanmuuttajien koulutuksen järjestämisen erityispiirteet ja ohjaa koulutukseen tarvittaessatuntee maahanmuuttajien sosiaaliturvaa ja ohjaa palvelujen käyttööntoimii kotoutumista ohjaavan suunnitelman mukaisestihyödyntää maahanmuuttajatyöntekijöitä tai maahanmuuttajajärjestöjä työnsä tukena.

Opiskelija arvioi ja kehittää omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">arvioi realistisesti omaa osaamistaan toimia monikulttuurisessa toimintaympäristössäkertoo ammatillisista vahvuuksistaan ja kehittymisen paikoistaantoimii joustavasti muuttuvissa tilanteissatuntee omat rajansa ja hankkii tarvittaessa ohjaus- ja osaamisapuaseuraa aktiivisesti keskustelua ja päätöksentekoa aiheestahankkii ohjattavien kulttuuriseen taustaan liittyvää tietoa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatus- ja ohjausalan ympäristössä kulttuuriseen moninaisuuteen liittyvissä tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.15. Kokemusasiiantuntijana ja vertaisohjaajana toimiminen, 20 osp (201000)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- hahmottaa kokemusasiiantuntijuuden periaatteet ja monimuotoisuuden sekä merkityksen osana toimintaympäristöä
- toimia monialaisen työyhteisön tai verkoston jäsenenä
- toimia palvelujärjestelmässä
- ohjata vertaisryhmää
- käyttää omaa kokemusasiiantuntijuuttaan työvälineenä
- arvioida ja kehittää omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija hahmottaa kokemusasiiantuntijuuden periaatteet ja monimuotoisuuden sekä merkityksen osana toimintaympäristöä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• erottaa kokemusasiiantuntijuuden eri tasot ja tuntee kokemusasiiantuntijuuden monimuotoisen toimintakentän• tunnistaa erilaiset kokemusasiiantuntijuuden muodot, kuten omakohtainen sairastuminen ja siitä kuntoutuminen, palvelujärjestelmien asiakkuus, erityisryhmän jäsenyys sekä läheisen näkökulma• erottaa eri kokemustoimijäkäsitteet toisistaan, kuten vertaistoimija, vertaistyöntekijä, kokemustoimija, ammatillinen kokemusasiiantuntija ja kokemuksen omaava ammatillainen• ymmärtää kokemusasiiantuntijan roolin asiakkaan aseman vahvistajana, ennakkoluulojen murtajana, oikeanlaisen tiedon välittäjänä sekä palveluiden suunnittelijana, kehittäjänä ja arvioijana• ymmärtää koulutuksen merkityksen ammatilliseen kokemusasiiantuntijuuteen kasvamisessa muun muassa hankkiakseen reflektointitaitoja ja hyödyntääkseen paremmin omia kokemuksiaan työssään• tutustuu järjestäytyneeseen kokemusasiiantuntijatoimintaan ja kokemusasiiantuntijatoimijoihin.

Opiskelija toimii monialaisen työyhteisön tai verkoston jäsenenä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• toimii monialaisen työyhteisön tai verkoston jäsenenä ja tuo esiin omia havaintojaan• toimii ammatillaisen kanssa työparina• tunnistaa ei-kokemustaustaisen ammatillisen työn merkityksen ja toimii rakentavasti yhteistyössä• tunnistaa omat asenteensa ja toimii ammatillisesti eri toimijaryhmien kanssa• hallitsee digivälineiden käytön tiedonhaussa ja viestinnässä• aikatauluttaa työnsä ja käyttää kalenteria• ymmärtää työn ja vapaa-ajan rajat ja pitää huolta omasta jaksamisestaan.

Opiskelija toimii palvelujärjestelmässä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• ymmärtää eri toimijoiden tehtävät palvelujärjestelmässä• ymmärtää vaihteluvuorollisuuden ja toimii sen mukaisesti• hyödyntää kokemusosaamistaan palvelujärjestelmän arvioinnissa ja kehittämisessä• toimii tarvittaessa tulkkina asiakkaiden, ammattilaisten ja palvelujärjestelmän välillä• työskentelee rakentavassa vuorovaikutuksessa eri toimijaryhmien kanssa• ratkaisee ammatillisesti erilaiset haastavat erityistilanteet, esimerkiksi tuttujen kohtaaminen asiakkaina• ymmärtää työyhteisön tuen sekä työnohjauksen merkityksen.

Opiskelija ohjaa vertaisryhmää.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ryhmän toimintaa• laatii vertaisryhmäläisten kanssa ryhmän pelisäännöt• ohjaa ryhmää hyödyntäen mahdollista kokemusasiatuntijuuttaan• tietää oman roolinsa ohjaajana rajaten omien kokemustensa kertomista• tunnistaa erityyppisten ryhmien piirteet, ryhmäilmion ja ryhmien vaiheet• noudattaa ryhmän ohjaamisessa eettisiä periaatteita• arvioi ryhmäläisten kykyä osallistua ryhmätoimintaan ja vertaistoiminnasta hyötymistä• ohjaa tarvittaessa ryhmäläisen ammattiavun piiriin.

Opiskelija käyttää omaa kokemusasiatuntijuuttaan työvälineenä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• on käsitellyt omat kokemuksensa ja pystyy tarkastelemaan niitä eri näkökulmista neutraalisti• tekee rajausta yksityisen ja julkisen tiedon välille oman tarinansa käyttämisessä• tunnistaa ja jäsentää ne tekijät, jotka ovat vaikuttaneet oman tai läheisen toimintakyvyn paranemiseen tai kuntoutumiseen• antaa toivoa selviytymisestä• hyödyntää omaa kokemustaan erityisryhmänsä tasa-arvoisuuden sekä tietoisuuden lisääntymiseksi• toimii yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden sekä monenlaisuuden ymmärtämisen edistämiseksi• näkee asiat omaa kokemusta laajemmin ja toimii suuremman ryhmän äänenä• tiedostaa oman kokemusasiatuntijatoimintansa vaikutukset muihin ja toimii vastuullisesti• työstää omat kokemuksensa tarinaksi ja esittää sen• kehittää esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan ja ymmärtää niiden merkityksen kokemusasiatuntijatoiminnassa• käyttää sosiaalista mediaa ja eri mediaympäristöjä vastuullisesti ymmärtäen yksityisen ja ammatillisen kohderyhmän viestinnän rajat.

Opiskelija arvioi ja kehittää omaa osaamistaan kokemusasiantuntijana ja vertaisohjaajana.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• kertoo omista vahvuuksistaan ja kehittämisen kohteistaan kokemusasiantuntijana ja vertaisohjaajana• arvioi omaa osaamistaan monipuolisesti ja perustellen• pyytää ja ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä oman osaamisensa ja ammatillisuutensa kehittämisessä• kehittää aktiivisesti osaamistaan kokemusasiantuntijana ja vertaisohjaajana.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatuksen ja ohjauksen ympäristössä kokemusasiantuntijan ja vertaisohjaajan tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.16. Romanikielen käyttäminen ohjauksessa, 20 osp (201001)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suullisen ja kirjallisen romanikielen perusteet
- välittää tietoa romanikielen asemasta, historiasta, käytöstä ja kehityksestä
- hyödyntää ohjaustoiminnassa erilaisia kielen elvytyksen ja opetuksen menetelmiä sekä oppimateriaaleja
- arvioida ja kehittää omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija osaa suullisen ja kirjallisen romanikielen perusteet.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• käyttää ohjauksessaan tarpeen mukaisesti ja tilannekohtaisesti romanikieltä• kehittää omaa taitoaan keskustella, lukea ja kirjoittaa romanikielellä• tukee ohjauksessaan eri kielenkäyttötavoilla romanikielen arkista käyttöä ja elpymistä.

Opiskelija välittää tietoa romanikielen asemasta, historiasta, käytöstä ja kehityksestä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• hankkii aktiivisesti romanikieleen liittyvää tutkimustietoa, julkaisuja, kirjallisuutta, artikkeleita ja oppimateriaalia• tekee yhteistyötä romanikieltä puhuvien asiantuntijoiden kanssa tuoden heidän osaamisensa romaniyhteisön ulottuville• keskustelelee ja tiedottaa aktiivisesti romanikielen historiasta, asemasta, kansallisesta kehittämistyöstä sekä

elvyttämistoimista yhteistyökumppaneille, viranomaisille ja asiakkaille.

Opiskelija hyödyntää ohjaustoiminnassa erilaisia kielen elvytyksen ja opetuksen menetelmiä sekä oppimateriaaleja.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• kannustaa yksilöitä ja ryhmiä romanikielen käyttöön vaihtelevissa arkisissa tilanteissa• käyttää ja soveltaa olemassa olevaa oppimateriaalia• kehittää yhteistyössä romanikieltä• hyödyntää erilaisia olemassa olevia kielenopetuksen menetelmiä.

Opiskelija arvioi ja kehittää omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• tuntee vahvuutensa ja kehittymisen kohteensa romanikielen osaamisessa• kehittää kieli- ja menetelmäosaamistaan aktiivisesti ja monipuolisesti• pyytää palautetta ja hyödyntää sitä oman osaamisen ja ammatillisuuden kehittämisessä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatus- ja ohjaustehtävissä käyttäen romanikieltä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.17. Draamailmaisun käyttö kasvatus- ja ohjaustilanteissa, 10 osp (200998)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- käyttää draamailmaisua ohjattavien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisessa
- hallitsee ja käyttää draamailmaisun menetelmiä monipuolisesti eri-ikäisten kasvatuksessa ja ohjauksessa
- arvioida omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija käyttää draamailmaisua ohjattavien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisessa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää työssään draamallisen ja teatteri-ilmaisun mahdollisuuksia ohjattavien psyykkiselle, sosiaaliselle ja fyysiselle hyvinvoinnille• ymmärtää dramaturgian ja tarinallisuuden yhteyden ilmaisuun

	<ul style="list-style-type: none"> • edistää ja rohkaisee ohjattavia luovuuden ja mielikuvituksen käytössä • edistää monipuolisesti ohjattavan aistiherkkyttä ja eläytymiskykyä • hyödyntää draamailmaisua ohjattavien ja toiminnan tavoitteiden saavuttamisessa • suunnittelee, toteuttaa ja arvioi teatterin keinojen toteuttamismahdollisuuksia erilaisissa ympäristöissä yhdessä ohjattavien kanssa • rohkaisee ohjattavia käyttämään omatoimisesti draamailmaisua.
--	--

Opiskelija hallitsee ja käyttää draamailmaisun menetelmiä monipuolisesti eri-ikäisten kasvatuksessa ja ohjauksessa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee keskeisiä teatteri-ilmaisun keinoja, kuten läsnäolo, kohtaaminen, vuorovaikutus sekä päämäärät, ja käyttää niitä ohjaustyössään • hallitsee draaman kaaren perustaidot, kuten perusjännite, tarinan rakentaminen sekä ratkaisu, ja hyödyntää tietoa työssään • suunnittelee, toteuttaa ja arvioi kasvatuksellista teatteri-ilmaisua huomioiden ohjattavien yksilöllisyyden ja mahdolliset tuen tarpeet • käyttää monipuolisesti teatteri-ilmaisun menetelmiä • valitsee ohjattaville ja tilanteeseen sopivimmat ilmaisua kehittävät työskentelytavat ja -tekniikat • luo kannustavan, rohkaisevan ja oppimista edistävän ilmapiirin • kehittää omia ilmaisullisia valmiuksiaan aktiivisesti ja monipuolisesti.

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan ja ammatillista kasvuaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • kertoo omista vahvuuksistaan ja kehittymisen tarpeistaan draamailmaisun käytössä ja ohjaamisessa • ottaa vastaan palautetta ohjattavilta ja kehittää sen pohjalta omaa osaamistaan, ohjaustyötään ja ammatillisuuttaan • tiedostaa oman heittäytymisen ja innostuksen vaikutuksen ohjattaviin taidelähtöisten menetelmien käytössä • kehittää aktiivisesti omaa ilmaisullista ja menetelmäosaamistaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatus- ja ohjausalan ympäristössä draamailmaisun ohjauksen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.18. Kuvallisen ilmaisun käyttö kasvatusta ja ohjaustilanteissa, 10 osp (201003)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- käyttää kuvallista ilmaisua ohjattavien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisessa
- käyttää kuvallisen ilmaisun menetelmiä monipuolisesti eri-ikäisten kasvatuksessa ja ohjauksessa
- arvioida omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija käyttää kuvallista ilmaisua ohjattavien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisessa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa kuvallisen ilmaisun luomista mahdollisuuksista ohjattavien psyykkiselle, sosiaaliselle ja fyysiselle hyvinvoinnille • edistää monipuolisesti ohjattavan aistiherkkyyttä ja eläytymiskykyä • hyödyntää kuvallista ilmaisua ohjattavien ja toiminnan tavoitteiden saavuttamisessa • suunnittelee, toteuttaa ja arvioi kuvallisen ilmaisun toimintaa tukevaa ympäristöä yhdessä ohjattavien kanssa • rohkaisee ohjattavia käyttämään omatoimisesti kuvallista ilmaisua.

Opiskelija käyttää kuvallisen ilmaisun menetelmiä monipuolisesti eri-ikäisten kasvatuksessa ja ohjauksessa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee keskeisiä kuvallisen ilmaisun asiasisältöjä ja menetelmiä sekä käyttää niitä monipuolisesti • suunnittelee, toteuttaa ja arvioi kasvatuksellista kuvallisen ilmaisun toimintaa huomioiden ohjattavien yksilöllisyyden ja mahdolliset tuen tarpeet • valitsee ohjattaville ja tilanteeseen sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja –materiaalit sekä käyttää niitä sujuvasti vaihtelevissa tilanteissa • luo kannustavan, rohkaisevan ja oppimista edistävän ilmapiirin • kehittää omia ilmaisullisia valmiuksiaan aktiivisesti ja monipuolisesti.

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • kertoo omista vahvuuksistaan ja kehittymisen tarpeistaan kuvallisen ilmaisun käytössä ja ohjaamisessa • ottaa vastaan palautetta ohjattavilta ja kehittää sen pohjalta omaa osaamistaan, ohjaustyötään sekä ammatillisuuttaan • tiedostaa oman heittäytymisen ja innostuksen vaikutuksen ohjattaviin taidelähtöisten menetelmien käytössä • kehittää aktiivisesti omaa ilmaisullista ja menetelmäosaamistaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatus- ja ohjausalan ympäristössä kuvallisen ilmaisun ohjauksen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon

osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.19. Musiikillisen ilmaisun käyttö kasvatus- ja ohjaustilanteissa, 10 osp (201005)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- käyttää musiikkia ohjattavien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisessa
- käyttää musiikillisia ilmaisun menetelmiä monipuolisesti eri-ikäisten kasvatuksessa ja ohjauksessa
- arvioida omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija käyttää musiikkia ohjattavien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisessa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää työssään tietoa musiikillisen ilmaisun merkityksestä ohjattavien psyykkiselle, sosiaaliselle ja fyysiselle hyvinvoinnille• hyödyntää työssään tietoa musiikin merkityksestä ja vaikutuksesta koko elämänkaaren aikana• edistää monipuolisesti ohjattavien aistiherkkyyttä ja eläytymiskykyä• hyödyntää musiikkia ohjattavien ja toiminnan tavoitteiden saavuttamisessa• suunnittelee, toteuttaa ja arvioi musiikillista toimintaa tukevaa ympäristöä yhdessä ohjattavien kanssa• rohkaisee ohjattavia omatoimisesti käyttämään musiikkia.

Opiskelija käyttää musiikillisia ilmaisun menetelmiä monipuolisesti eri-ikäisten kasvatuksessa ja ohjauksessa.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• hallitsee keskeisiä musiikin käytön asiasisältöjä ja toimintamenetelmiä• suunnittelee, toteuttaa ja arvioi kasvatuksellista musiikillista toimintaa huomioiden ohjattavien yksilöllisyydet ja mahdolliset tuen tarpeet• valitsee ohjattaville ja tilanteeseen sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja -materiaalit sekä käyttää niitä sujuvasti vaihtelevissa tilanteissa• käyttää monipuolisesti musiikillisia menetelmiä ja työtapoja, kuten laulaminen, soittaminen ja kuuntelu• luo kannustavan, rohkaisevan ja oppimista edistävän ilmapiirin• kehittää omia musiikillisia valmiuksiaan aktiivisesti ja monipuolisesti.

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan ja ammatillista kasvuaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none">• kertoo omista vahvuuksistaan ja kehittymisen tarpeistaan musiikin käytössä ja ohjaamisessa

- ottaa vastaan palautetta ohjattavilta ja kehittää sen pohjalta omaa osaamistaan, ohjaustyötään sekä ammatillisuuttaan
- tiedostaa oman heittäytymisen ja innostuksen vaikutuksen ohjattaviin taidelähtöisten menetelmien käytössä
- kehittää aktiivisesti omaa ilmaisullista ja menetelmäosaamistaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatus- ja ohjausalan ympäristössä musiikillisen ilmaisun ohjaamisen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.20. Suomen kielen lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen ohjaus, 10 osp (201004)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- tukea ohjattavan kielellistä tietoisuutta
- ohjata lukemaan oppimista
- ohjata kirjoittamaan oppimista
- ohjata luetun ymmärtämistä
- tukea suomen kielen oppimista
- ohjata kannustavasti ja kunnioittavasti
- arvioida omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Arviointi

Opiskelija tukee ohjattavan kielellistä tietoisuutta.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kielellisen tietoisuuden käsitteen ja merkityksen lukemisen sekä kirjoittamisen oppimisen perustana • tukee kielellisen tietoisuuden kehittymistä käyttämällä sitä tukevia harjoituksia arjen tilanteissa • käyttää erilaisia menetelmiä kielellisen tietoisuuden kehittymisen ohjaamisessa.

Opiskelija ohjaa lukemaan oppimista.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • kannustaa ja motivoi lukemaan oppimisen kehittymistä • käyttää yleisimpiä lukemaan oppimisen menetelmiä • käyttää erilaisia välineitä lukemaan oppimisen ohjaamisessa.

Opiskelija ohjaa kirjoittamaan oppimista.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää motorisia harjoituksia tukemaan kirjoitustaidon oppimista

	<ul style="list-style-type: none"> tuntee pienenäköisten tekemisen tekniikan ja ohjaa kirjoittamista sen mukaan käyttää yleisimpiä kirjoittamaan oppimisen menetelmiä motivoi kirjoittamiseen ja rohkaisee tuottamaan omaa tekstiä.
--	--

Opiskelija ohjaa luetun ymmärtämistä.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa luetun ymmärtämisen eri tasoja ja hyödyntää tietoa ohjaustyössään tietää sanavaraston merkityksen osana luetun ymmärtämisen kehittymistä ja tarjoaa aktiivisesti mahdollisuuksia sanavaraston kehittymiseen käyttää yleisimpiä menetelmiä luetun ymmärtämisen ohjaamisessa.

Opiskelija tukee suomen kielen oppimista.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> motivoi ja kannustaa käyttämään suomen kieltä päivittäisissä tilanteissa käyttää selkeää suomen kieltä ja ymmärtää sen merkityksen ohjaamisessa käyttää toiminnallisia menetelmiä ja eri aistikanavia suomen kielen oppimisen tukemisessa.

Opiskelija ohjaa kannustavasti ja kunnioittavasti.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> kunnioittaa ohjattavien kulttuuritaustaa ja huomioi sen vaikutuksen kielellisten asioiden oppimiseen ohjaustyössään antaa positiivista palautetta ja kannustaa yrittämään toimii yhteisöllisyyttä edistävästi ja kannustaa ohjattavia yhteistyöhön.

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan ja ammatillisuuttaan.

Opiskelija	
Hyväksytyt suorituksen kriteerit	<ul style="list-style-type: none"> tuntee omat vahvuutensa ja kehittymisen kohteet ohjaustyössä sekä erilaisten menetelmien käytössä ottaa vastaan palautetta ohjattavilta ja hyödyntää tätä ohjaustyön, osaamisen ja ammatillisuuden kehittämisessään lisää osaamistaan aktiivisesti seuraamalla alan tutkimuksia ja osallistumalla keskusteluihin.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla oppimisen ja ohjauksen ympäristössä lukemisen ja kirjoittamisen ohjauksen tehtävissä. Siltä osin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

3. Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen osaamisala

Tutkinnon suorittanut osaa toimia erilaisissa kasvatus-, opetus- ja ohjausalan toimintaympäristöissä. Hän toimii kasvattajana ja ohjaajana työyhteisössään ja edistää yhteisöllisyyttä ja ammatillista vuorovaikutusta. Hän osaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Hän noudattaa työssään eettisiä periaatteita sekä työtä ohjaavia säädöksiä ja asiakirjoja. Hän osaa hyödyntää työssään erilaisia malleja ja menetelmiä.

Tutkinnon suorittanut tukee ohjattavien kasvua ja kehitystä sekä tukee yksilön myönteisen minäkuvan ja itsetunnon rakentumista. Hän tunnistaa, ennaltaehkäisee ja puuttuu kiusaamis- ja häirintätilanteisiin. Tutkinnon suorittanut osaa ohjata sekä yksilöä että ryhmiä, tunnistaa työssään erityistä tukea tarvitsevat oppijat ja ohjattavat sekä osaa tukea heidän toimintakykyään ja oppimistaan. Hän huolehtii toimintaympäristön tarkoituksenmukaisuudesta ja turvallisuudesta.

Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja osallistuu eri-ikäisten ihmisten kasvatukseen ja toimintakyvyn tukemiseen ja ohjaamiseen. Hän osaa edistää oppimista yhdessä opettajan ja muun opetushenkilöstön kanssa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksessa hän kykenee työskentelemään itsenäisesti ja suunnitelmallisesti.

4. Perhepäivähoidon osaamisala

Tutkinnon suorittanut osaa toimia erilaisissa kasvatus-, opetus- ja ohjausalan toimintaympäristöissä. Hän toimii kasvattajana ja ohjaajana työyhteisössään ja edistää yhteisöllisyyttä ja ammatillista vuorovaikutusta. Hän osaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Hän noudattaa työssään eettisiä periaatteita sekä työtä ohjaavia säädöksiä ja asiakirjoja. Hän osaa hyödyntää työssään erilaisia malleja ja menetelmiä.

Tutkinnon suorittanut tukee ohjattavien kasvua ja kehitystä sekä tukee yksilön myönteisen minäkuvan ja itsetunnon rakentumista. Hän tunnistaa, ennaltaehkäisee ja puuttuu kiusaamis- ja häirintätilanteisiin. Tutkinnon suorittanut osaa ohjata sekä yksilöä että ryhmiä, tunnistaa työssään erityistä tukea tarvitsevat oppijat ja ohjattavat sekä osaa tukea heidän toimintakykyään ja oppimistaan. Hän huolehtii toimintaympäristön tarkoituksenmukaisuudesta ja turvallisuudesta.

Perhepäivähoitaja toteuttaa monipuolista, lapsen tarpeista lähtevää varhaiskasvatusta ja toimii vastuullisena kasvattajana. Hän suunnittelee ja toteuttaa tavoitteellista varhaiskasvatusta yhteistyössä perheiden ja muun yhteistyöverkoston kanssa.

5. Romanityön osaamisala

Tutkinnon suorittanut osaa toimia erilaisissa kasvatus-, opetus- ja ohjausalan toimintaympäristöissä. Hän toimii kasvattajana ja ohjaajana työyhteisössään ja edistää yhteisöllisyyttä ja ammatillista vuorovaikutusta. Hän osaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Hän noudattaa työssään eettisiä periaatteita sekä työtä ohjaavia säädöksiä ja asiakirjoja. Hän osaa hyödyntää työssään erilaisia malleja ja menetelmiä.

Tutkinnon suorittanut tukee ohjattavien kasvua ja kehitystä sekä tukee yksilön myönteisen minäkuvan ja itsetunnon rakentumista. Hän tunnistaa, ennaltaehkäisee ja puuttuu kiusaamis- ja häirintätilanteisiin. Tutkinnon suorittanut osaa ohjata sekä yksilöä että ryhmiä, tunnistaa työssään erityistä tukea tarvitsevat oppijat ja ohjattavat sekä osaa tukea heidän toimintakykyään ja oppimistaan. Hän huolehtii toimintaympäristön tarkoituksenmukaisuudesta ja turvallisuudesta.

Romanityön osaamisalan suorittanut osaa kohdata työssään romaniasiakkaita ja muista kulttuureista tulevia henkilöitä. Hän tiedostaa eri ammattiryhmien tiedon tarpeen romanikulttuurista ja kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja toimii moniammatillisessa yhteistyössä.

6. Kasvatuksen osaamisala

Tutkinnon suorittanut osaa toimia erilaisissa kasvatus-, opetus- ja ohjausalan toimintaympäristöissä. Hän toimii kasvattajana ja ohjaajana työyhteisössään ja edistää yhteisöllisyyttä ja ammatillista vuorovaikutusta. Hän osaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Hän noudattaa työssään eettisiä periaatteita sekä työtä ohjaavia säädöksiä ja asiakirjoja. Hän osaa hyödyntää työssään erilaisia malleja ja menetelmiä.

Tutkinnon suorittanut tukee ohjattavien kasvua ja kehitystä sekä tukee yksilön myönteisen minäkuvan ja itsetunnon rakentumista. Hän tunnistaa, ennaltaehkäisee ja puuttuu kiusaamis- ja häirintätilanteisiin. Tutkinnon suorittanut osaa ohjata sekä yksilöä että ryhmiä, tunnistaa työssään erityistä tukea tarvitsevat oppijat ja ohjattavat sekä osaa tukea heidän toimintakykyään ja oppimistaan. Hän huolehtii toimintaympäristön tarkoituksenmukaisuudesta ja turvallisuudesta.

Kasvatuksen osaamisalan suorittaja kykenee toimimaan uusimpien kasvatus- ja ohjausalan tavoitteiden ja säädösten mukaisesti erityisesti varhaiskasvatuksessa. Hän osaa hyödyntää monipuolisesti erilaisia työmenetelmiä ja kykenee toimimaan vaativissakin ympäristöissä moniammatillisessa yhteistyössä.

7. Ohjauksen osaamisala

Tutkinnon suorittanut osaa toimia erilaisissa kasvatus-, opetus- ja ohjausalan toimintaympäristöissä. Hän toimii kasvattajana ja ohjaajana työyhteisössään ja edistää yhteisöllisyyttä ja ammatillista vuorovaikutusta. Hän osaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Hän noudattaa työssään eettisiä periaatteita sekä työtä ohjaavia säädöksiä ja asiakirjoja. Hän osaa hyödyntää työssään erilaisia malleja ja menetelmiä.

Tutkinnon suorittanut tukee ohjattavien kasvua ja kehitystä sekä tukee yksilön myönteisen minäkuvan ja itsetunnon rakentumista. Hän tunnistaa, ennaltaehkäisee ja puuttuu kiusaamis- ja häirintätilanteisiin. Tutkinnon suorittanut osaa ohjata sekä yksilöä että ryhmiä, tunnistaa työssään erityistä tukea tarvitsevat oppijat ja ohjattavat sekä osaa tukea heidän toimintakykyään ja oppimistaan. Hän huolehtii toimintaympäristön tarkoituksenmukaisuudesta ja turvallisuudesta.

Ohjauksen osaamisalan suorittanut hallitsee vaativia asiakas- ja ohjaustilanteita eri-ikäisten kanssa. Hän osaa ohjata yksilöitä ja ryhmiä sekä hyödyntää monialaista verkostoa työssään. Hän toteuttaa elinikäistä ohjausta eri taustaisten ohjattavien kanssa esimerkiksi elämänvaiheiden muutostilanteissa, työllistymisessä tai lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisessä.